

Jun

DOGAĐAJI OPSTEG KARAKTERA

1. jun
- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio naredbu svim jedinicama NOV i POJ: nemačke snage i njihovi suradnici vrše u čitavoj Jugoslaviji poslednje napore da razbiju NOVJ, zato na svim odsecima fronta gde su nemački garnizoni oslabljeni smesta preduzeti najodlučnije akcije protiv važnih uporišta i vojnih objekata; naročito je važno uništavati železničke pruge, komunikacije i druge važne vojne objekte.
  - U SSSR-u, od jugoslovenskih građana, formirana 1. jugoslovenska brigada.
  - Ukazom kralja Petra II Karađorđevića mandat za sastav izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije poveren Ivanu Subašiću, koji je privremeno zadržao u svojim rukama sve resore jedne vlade.
3. jun
- U Teheranu (u Iranu) održan zbor jugoslovenskih iseljenika i formiran Jugoslovenski odred NOVJ od 212 boraca. Odred je položio zakletvu da će se kao samostalan odred NOVJ boriti u SSSR-u rame uz rame sa Crvenom armijom. (Odred je u julu prebačen u širi rejon Moskve, gde je u sastavu Crvene armije proveo tri meseca.)
- 3/4. jun
- Sa Kupreškog polja sovjetski pilot Aleksandar Sergejević Sornjikov, aparatom »Dakota«, prebacio deo VŠ NOV i POJ i NKOJ-a sa Josipom Brozom Titom na čelu, za Bari (u Italiji). Odatavde su se posle nekoliko dana ratnim brodovima prevezli na oslobođeno ostrvo Vis.
4. jun
- Delegat VŠ NOV i POJ Svetozar Vukmanović Tempo dao direktivu o reorganizaciji, rasporedu i zadacima jedinica NOVJ na području Vranja, Crne trave, Kumanova, Osogova, Pljačkovice, Skopske Crne gore i Šare. o formiranju novih jedinica i o rasporedu postojećeg komandnog kadra.
  - Britanska 8. i američka 5. armija zauzele Rim.
- 4/S. jun
- Sa Kupreškog polja znatan broj ranjenika NOVJ avionima evakuisan u Italiju.
5. jun
- U Rimu održana skupština jugoslovenskih žena pristalica NOP-a.
- Jun p
- Vlada V. Britanije zatražila da vojna misija VŠ NOV i POJ napusti London. Ovo je bio pritisak britanske vlade na rukovodstvo NOP-a u vezi sa predstojećim zahtevima predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivana Subašića koji se tada pripremao na put za o. Vis radi pregovora s predsednikom NKOJ-a Josipom Brozom Titom o budućoj saradnji Ministarskog saveta Kraljevine Jugoslavije i NKOJ-a.
  - Neki članovi delegacije NKOJ-a i VŠ NOV i POJ vratili se iz SSSR-a u Jugoslaviju, a od preostalih članova formirana stalna vojna misija VS NOV i POJ u Moskvi.
- fi. jun
- Na pl. Jastrepcu GŠ NOV i PO za Srbiju, po naređenju VS NOV i POJ, od 7, 9. i (nešto kasnije) 14. srpske NO brigade formirao 23. diviziju NOVJ. (Nazivana je i 3. srpskom divizijom NOVJ.)
  - Sa Britanskih ostrva, posle svestranih priprema, oko 5.000 ratnih i desantnih brodova i preko 13.000 borbenih i transportnih aviona otpočeli sa desantom u Normandiju (u Francuskoj). Time je počelo konačno rušenje Hitlerovog »Atlantskog bedema«. Saveznički vojnici su već u toku prvog dana uspostavili dva mostobrana, čime je obezbeđen dalji dolazak trupa sa Britanskih ostrva. Do kraja meseca obrazovan je jedinstven strateški mostobran od zapadne obale poluostrva Kotantena do r. Orne.
  - Radnici i mornari iz Istre i Slovenačkog primorja, zaposleni na savezničkim vojnim objektima u Alžiru formirali Komitet NOP-a Jugoslovena u Alžiru, sa zadatkom: sprečiti lažnu propagandu izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije i četnika Draže Mihailovića među Jugoslovenima u Alžiru; raditi na prikupljanju dobrovoljaca za NOVJ i popularisati NOB.

- Na skupu u Rimu jugoslovenski ratni zarobljenici, civilni internirci i politički osuđenici doneli rezoluciju u kojoj izražavaju spremnost da se u redovima NOVJ bore protiv okupatora i domaćih izdajnika.
- jf. j l t r i*
  - Predsednik vlade V. Britanije Vinston Cerčil uputio zahtev vladi SAD da se ona složi s podelom interesnih sfera na Balkanu. On uverava predsednika SAD Franklina Ruzvelta da bi eventualni sporazum sa SSSR-om predstavljao dogovor savezničkih državnika, po kome bi se Rumunija i Bugarska prepustile nadležnosti sovjetske vlade, a V. Britanija zadržala dominantan položaj u Grčkoj. Po predlozima V. Cerčila, u Jugoslaviji bi došlo do ravnopravne podela zona uticaja između V. Britanije i SSSR-a.
  - Predsednik italijanske vlade maršal Pijetro Badoljo podneo ostavku svog kabineta princu Umbertou, pošto građanske partije nisu bile zadovoljne njegovom vladom.
- y. j u n*
  - U pratnji britanskog ambasadora na jugoslovenskom dvoru Stivenzona i majora Rida iz Obaveštajnog servisa za Balkan, predsednik izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivan Subašić krenuo iz Londona za o. Vis radi pregovora sa NKOJ-om. (Na o. Vis je stigao 14. juna.)
  - Svojim ukazom izbeglička vlada Kraljevine Jugoslavije oduzela kraljevskom ambasadoru Konstantinu Fotiću u Vašingtonu agremen ambasadora zato što se protivio saradnji između izbegličke vlade i NKOJ-a.
- j O j u n*
  - U Pustoj reci GS NOV i PO za Srbiju, po naređenju VS NOV i POJ, od 11, 13, 15. i 17. srpske NO brigade formirao 24. diviziju NOVJ. (Nazivana je i 4. srpskom divizijom NOVJ.)
  - Na Manerhajmovu liniju u Finskoj otpočela letnja ofanziva Crvene armije.
  - Princ Umberto povrio mandat za sastav nove italijanske vlade Bonorniju, nekadašnjem hrišćanskom socijalisti i jednom od Sforcinih saradnika za vreme pripreme i potpisivanja Rapalskog ugovora. (Bonomi je podržavao Sforcu u pitanju Istre i Slovenačkog primorja.)
- 11. j u n*
  - VS NOV i POJ naredio GS NOV i PO za Makedoniju da se delegat VŠ NOV i POJ u Makedoniji Svetozar Vukmanović Tempo uputi preko Barija avionom za o. Vis, sedište VS NOV i POJ.
  - Predsednik vlade V. Britanije Vinston Cerčil uputio predsedniku NKOJ-a Josipu Erozju Titu depešu sledeće sadržine: »Dolazi Vam Stivenzon u pratnji Subašića. Subašić irna ovlašćenja kralja da sa Vama zaključi sporazum«.
  - Savezničke snage u Normandiji obrazovale neprekidni mostobran na liniji Montebur – Isinji – Baje – Kan.
- 12. j u n*
  - Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio direktivu Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ: pošto će saveznička vazduhoplovna pomoć našim snagama od sada biti veća, naređuje se da se savezničkim misijama i specijalno odaslanim vazduhoplovnim oficirima daju podaci o neprijateljskim pokretima, koncentraciji, granicama slobodne teritorije i drugi; zahteve za tučenje trenutnih taktičkih ciljeva postavljaju sami štabovi; VS će obezbediti bombardovanje u skladu s većim operacijama. (Ovog i sledećih dana su slične direktive upućene i drugim potčinjenim štabovima.)
- 13 j u n*
  - Sedam dana posle iskrcavanja savezničkih trupa na francusku obalu, nemačka oružana sila počela da bombarduje London dugo pripremanim tajnim oružjem' (»letećim bombama« – raketama V-1, a kasnije V-2j.
  - Na o. Visu održan sastanak NKOJ-a. Potvrđene su ranije odluke da se pregovori sa izbegličkom vladom Kraljevine Jugoslavije vode sa pozicija odluka II zasedanja AVNOJ-a. Izabrana je delegacija u sledećem sastavu: maršal Jugoslavije Josip Broz Tito, Edvard Kardelj, Vladimir Bakarić i Josip Smolaka; ona je dobila sva ovlašćenja NKOJ-a da sa Ivanom Subašićem zaključi sporazum u duhu stavova AVNOJ-a.
- 1-i. j u n*
  - VŠ NOV i POJ naredio Stabu 2. udarnog korpusa NOVJ da osigura aerodrom u s. Negobuđu (kod Zabljaka) i da jedinice određene za prodor u Srbiju snabde dovoljnom količinom materijala. Ujedno ga obaveštava da će na odsek njegovog korpusa doći i 1. proleterski udarni korpus NOVJ.
- 15. j u n*
  - Na sednici Centralnog odbora Unre predstavnik SSSR-a podržao zahtev NKOJ-a za pomoć u ishrani i zdravstvenoj zaštiti stanovništva na oslobođenoj teritoriji Jugoslavije i predložio da se ona hitno uputi. Ovaj predlog je u načelu usvojen.

1944. jun

DOGAĐAJI OPSTEG KARAKTERA

jun 1944.

- Jun d.p. – Vodstvo HSS u Jugoslaviji, nezadovoljno sporazumom Tito – Subašić, odlučilo da jedna njihova delegacija otputuje u inostranstvo i da u ime Glavnog upravnog odbora stranke zapadnim saveznicima preda memorandum: HSS osporava pravo svojim predstavnicima Rudolfu Bičaniću i Ivanu Subašiću da sklapaju bilo kakve ugovore sa NOP-om.
16. jun – Na o. Visu potpisan sporazum između predsednika NKOJ-a Josipa Broza Tita i predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivana Subašića. Po odredbama sporazuma izbeglička vlada – mora biti sastavljena od demokratskih elemenata koji se nisu kompromitovali u borbi protiv NOP-a. Glavna joj je dužnost da organizuje pomoć NOVJ. da se stara za prehranu stanovništva i da rad predstavništva u inostranstvu dovede u sklad s potrebama naroda i NOB-a. Vlada Subašića se obavezala da izda deklaraciju u kojoj će priznati nacionalne i demokratske tekovine izvojevane u trogodišnjoj borbi, demokratsko federativno uređenje, AVNOJ i NKOJ, odati priznanje NOVJ i osuditi izdajnike koji su javno ili prikriveno saradivali s neprijateljem i uputiti poziv narodu da se ujedini oko NOVJ u borbi za konačno oslobođenje. NKOJ je dao saglasnost da o konačnom državnom uređenju odluči narod posle oslobođenja cele zemlje, da u vladu pošle Sreten Vukosavljević i Drago Marušić (kao saradnici NOP-a), ali ne i kao njegovi predstavnici, da se u London uputi predstavnik NKOJ-a koji će zajedno sa predstavnikom izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije koordinirati saradnju u borbi protiv neprijatelja.
19. jun – Predsednik NKOJ-a maršal Jugoslavije Josip Broz Tito uputio depešu Stabu 2 udarnog korpusa NOVJ i, preko njega, GS NOV i PO za Srbiju i GS NOV i PO za Makedoniju, u kojoj ističe: da je ovih dana došlo do sastanka između predstavnika NKOJ i predsednika izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivana Subašića, po želji svih saveznika; da je učinjen sporazum o saradnji u borbi protiv okupatora i u obnovi zemlje; da odluke AVNOJ-a i druge tekovine NOB-a nisu dirane; da su ovim sporazumom Draža Mihailović i drugi izdajnici naroda politički likvidirani; da će tačke sporazuma biti objavljene; da treba učiniti sve da se ovaj sporazum, koji će ojačati međunarodni položaj NOB-a, pravilno protumači. (Ovog i sledećih dana su slični telegrami upućeni i drugim potčinjenim štabovima.)
21. ju« – U Topolici GS NOV i PO za Srbiju, po naređenju VS NOV i POJ, od 16, 18. i 19. srpske NO brigade formirao 25 diviziju NOVJ.
VS NOV i POJ naredio Slabu 2. udarnog korpusa NOVJ da 30 oficira avionom uputi u Italiju, u baze NOVJ, radi formiranja artiljerijskih jedinica NOVJ.
22. jun – Crvena armija otpočela veliku ofanzivu na beloruskom pravcu. (Do kraja jula ona je uspela da razbije nemačku Centralnu grupu armija i izbije na r. Vislu.)
– VS NOV i POJ naredio Stabu 3. udarnog korpusa NOVJ da u baze NOVJ u Italiji uputi: na rad iznemogle lekare i bolničare, kao i stare partizane, a na jednome-sečni kurs medecinare. mlade hirurge i bolničarke.
23. jun – Predsednik NKOJ-a maršal Jugoslavije Josip Broz Tito pismeno obavestio članove NKOJ-a i AVNOJ-a o razlozima sporazuma sa predsednikom izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije Ivanom Subašićem i o perspektivama koje je stvorio taj sporazum.
24. jun – U Ilesinkiju (u Finskoj) otpočeo trodnevni sastanak ministra spoljnih poslova Nemačke Joakima fon Ribentropa i predstavnika finske vlade. Fon Ribentrop je obećao nemačku pomoć, po ličnom obavezom predsednika Finske Rutija da odbije svaki separatni mir.
– VS NOV i POJ naredio Stabu 3 udarnog korpusa NOVJ: ne napadati Sokolac, jer bi neprijateljske snage brzo reagovala da ga povrate, pa se ne bi mogla izvršiti evakuacija ranjenika, i to bi stajalo više žrtava; naći pogodnije mesto za spuštanje aviona, što može biti i na brdu. VS ističe da je u zapadnoj Bosni našao više takvih aerodroma sa kojih su ranjenici evakuisani za Italiju.
26. jun – Po naređenju VS NOV i POJ 3. prekomorska brigada NOVJ ušla u sastav 26. divizije NOVJ.
30. jun – VS NOV i POJ naredio Slabu 2. udarnog korpusa NOVJ da, s obzirom na predviđenu široku primenu radioveze (uključno sa bataljonom i baterijom), formira pri jedinicama radio-telegrafske kurseve.
- Jun k. – Na konferenciji delegata NOP-a Jugoslavije u Francuskoj demokratskim putem izabran novi NO odbor oslobođenja Jugoslavije, od 16 članova (on je kasnije izdao svoj list »Nova Jugoslavija«). Određeni su zadaci NO odbora: okupljanje ju-

goslovenskih iseljenika oko NOP-a u cilju pružanja aktivne pomoći narodima Jugoslavije u borbi za konačno oslobođenje; pružanje pomoći demokratskom pokretu Francuske; rad na propagandi s ciljem da se javnost Francuske što bolje upozna sa oslobodilačkim pokretom jugoslovenskih naroda.¹

JttH

- Odlukom AVNOJ-a formiran Centralni odbor Crvenog krsta NOP-a.
- U Švajcarskoj održana prva partijska konferencija jugoslovenskih iseljenika. Na konferenciji, kojoj je prisustvovalo oko 30 delegata, izabran je Komitet KPJ za Svajcarsku, koji je rukovodio radom 16 partijskih ćelija.
- Vrhovni komandant NOV i POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito pohvalio borbe, podoficire, oficire i političke komesare 16. udarne divizije NOVJ za pokazanu hrabrost i upornost u borbama na Majevidici.

BOSNA I HERCEGOVINA

1. jun
- Ojačana 12. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ i glavnina 2. dalmatinske udarne brigade Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ napale na četnički garnizon u Bileći. Iako su one bile zauzele sva uporišta spoljne odbrane, ipak se nepotpuna četnička Bilećka brigada održala u centru grada kada se, preko pl. Sitnice, ostatak ove brigade probio u pomoć posadi. Po padu mraka napad je obustavljen. Brigade NOVJ su imale 11 mrtvih, 11 ranjenih i 10 nestalih boraca.
  - Delovi 4. i 13. dalmatinske brigade 9. divizije NOVJ vodili jednodnevnu borbu protiv motorizovane kolone nemačkog 1. puka 'Brandenburg' (100 kamiona i 20 tenkova) koja je od Bos. Grahova stigla na prostor s. Peulje – s. Grkovci i razvila se u borbu u pravcu Tičeva. Neprijatelj je prisiljen da se povuče prema Bos. Grahovu, uz gubitke od oko 70 mrtvih i 100 ranjenih vojnika.
2. jun
- Na komunikaciji s. Mliništa – Glamoč 1. proleterska udarna divizija NOVJ vodila vrlo teške borbe protiv snaga nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«. Ona je uspela da ih zadrži sve dok se VŠ NOV i POJ nije prebacio preko te komunikacije, a zatim mu je obezbedila pokret ka Kupreškom polju
  - Na komunikaciji Bihać – Bos. Krupa 6. krajiška udarna brigada 4. divizije NOVJ napala nemačku motorizovanu kolonu i nanela joj gubitke od 77 poginulih i ranjenih vojnika
  - Trinaesta krajiška udarna brigada 39. divizije NOVJ napala na s. Ribnik (koci Ključa) koje su branili delovi 7. SS divizije Princ Eugen. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 50 mrtvih i ranjenih vojnika.
  - Na pruzi Prijedor – s. Svodna delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ minom srušili neprijateljski voz i uništili 5 vagona. Poginuo je 21, ranjena su 3 i zarobljeno je 5 neprijateljskih vojnika..
3. jun
- Obezbeđujući pokret VS NOV i POJ, jedinice 1. proleterske udarne divizije NOVJ vodile žestoke borbe protiv snaga 7. SS divizije »Princ Eugen« istočno od komunikacije Mliništa – Glamoč.
  - Po ulasku u Ključ 13. i 16. krajiška udarna brigada 39. divizije NOVJ proterale neprijatelja preko Klokotovea i s. Čađavice i nastavile gonjenje ka Mrkonjić-Gradu.
  - Iz zasede na putevima s. Vrtoče – s. Gorijevac i s. Vrtoče – Bos. Petrovac delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali dve neprijateljske kolone. Poginulo je 55 neprijateljskih vojnika i uništena su 3 kamiona.
4. jun
- U duhu opšte direktive VS NOV i POJ, Štab 3. udarnog korpusa NOVJ izdao zapovest da 16, 36. i 38. udarna divizija predu u napad protiv nemačke 13. SS divizije Handžar 1 ustaško-domobranskih jedinica i oslobode Majevidicu, Posavinu i Semberiju, pa time pomognu 1. 5. i 8. korpusu NOVJ koji su posle nemačkog vazdušnog desanta na Drvar vodili teške borbe protiv nemačkih snaga u zapadnoj Bosni i Dalmaciji.
  - Ustaška 2. brigada i četnička Srebrenička brigada zauzele Srebrenicu i s. Bratunac, koje su branile jedinice 20. romanijske udarne brigade 27. udarne divizije NOVJ. Gubici jedinica NOVJ: 40 mrtvih i nestalih.

¹ U ceto) Francuskoj je do kraja 1944. formirano li NO odbora, koji su obuhvatili oko 2.500 jugoslovenskih iseljenika, od kojih je većina aktivno saradivala sa pokretom otpora u Francuskoj.

- Na pl. Vijencu (u rejonu vrha Jedovnik) 13. dalmatinska brigada 9. divizije NOVJ i Grahovsko-peuljski NOP odred vodili ogorčenu borbu u okruženju protiv delova nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i 373. legionarske divizije. U toku noći oni su se probili iz okruženja zapadno od komunikacije Bos. Grahovo — Drvar, a štabovi 8. korpusa NOVJ i 9. divizije, sa 3. dalmatinskom udarnom brigadom i savezničkim misijama (sovjetskom i anglo-američkom), ostali su u okruženju na Tisovoj kosi.
- Na pruzi između Bos. Novog i s. Brežičana Gradiško-lijevčanski NOP odred srušio neprijateljski voz. Poginulo je i ranjeno oko 70 neprijateljskih vojnika.
- 4/5. jun — Na putu s. Krnjeuša — Bos. Petrovac dva bataljona 8. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ iz zasede napali neprijateljsku kolonu, uništili 12 kamiona i naneli neprijatelju gubitke od oko 210 mrtvih i 240 ranjenih. Bataljoni su imali 2 mrtva i 4 ranjena borca.
- 5. jun — Nemačke jedinice: 1. puk ^Brandenburg 54. brdski izviđački odred, jurišni oklopni bataljon, 92. motorizovani puk. izviđački odred 369. legionarske divizije i 105. izviđački odred — izvučene iz drvarske operacije i prebačene prema obali Jadranskog mora, zbog desanta 26. divizije NOVJ na o. Brač.
- Na putu s. Oštrej — Bos. Petrovac jedinice 4. udarne divizije NOVJ napale neprijateljsku kolonu jačine 30 kamiona, te joj nanele gubitke od 120 mrtvih i više ranjenih i uništile 16 kamiona. Jedinice 4. udarne divizije NOVJ imale su 4 ranjena borca.
- Zbog pomorskog desanta 26. divizije NOVJ na ostrvo Brač, Stab nemačke 2. oklopne armije počeo hitno da Izvlači snage sa pl. Vijenca i iz rejona Bos. Grahova i da ih upućuje ka obali Jadranskog mora, a Stab 8. korpusa NOVJ je to iskoristio, pa se noću s ostalim jedinicama i savezničkim vojnim misijama izvukao iz okruženja i sa pl. Vijenca uputio u pravcu s. Tičeva (na pl. Šator).
- Na putu Mrkonjić-Grad — Glamoč (kod Jasenovog potoka) delovi 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali neprijateljsku kolonu i naneli joj gubitke od oko 18 mrtvih i većeg broja ranjenih. Brigada je imala 7 ranjenih boraca.
- Na prostorijski pl. Dimitor — s. Strbina — s. Pecka (kod Mrkonjić-Grada) jedinice 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodile borbu protiv delova nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 14 mrtvih i 20 ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 3 mrtva i 12 ranjenih boraca.
- Grupa od 12 savezničkih aviona bombardovala neprijateljski garnizon Cazin. Poginuo je veći broj građanskih lica i vojnika.
- 0. jun — Na liniji s. Pecka — s. Busije (kod Bos. Krupe) dva bataljona 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ vodili žestoke borbe protiv neprijatelja i naneli mu gubitke od oko 60 mrtvih i 67 ranjenih. Bataljoni su imali 3 mrtva i 9 ranjenih boraca.
- Iz Drvara dve nemačke čete izvršilo ispad prema s. Bastasima, ali su ih delovi 1. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla«, odbacili, nanevši im gubitke od oko 30 mrtvih.
- 6/7. jun — Sa linije s. Capardi — s. Osmaci — s. Prnjavor, u tri napadne kolone otpočelo nastupanje jedinica 3. udarnog korpusa NOVJ ka pl. Majevidi, protiv nemačke 13. SS divizije »Handžar« i ustaško-domobranskih jedinica. Cilj im je bio da olakšaju položaj 1, 5. i 8. korpusa NOVJ koji su, posle nemačkog vazdušnog desanta na Drvar, vodili teške borbe protiv nemačkih snaga u zapadnoj Bosni i severnoj Dalmaciji.
- 7. jun — Na pruzi s. Otoka — s. Buševića Blatna (kod Bos. Krupe) delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ minom srušili neprijateljski voz. Poginulo je 120 neprijateljskih vojnika. Uništena su 4 vagona. Saobraćaj je obustavljen 48 sati.
- Kod s. Vojića (na putu Ključ — Bos. Petrovac) delovi 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodili borbu protiv ustaško-domobranskog bataljona i naneli mu gubitke od 13 mrtvih i 30 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog i 3 ranjena borca.
- 8. jun — Zbog nemogućnosti da se održi u rejonu Konjica novoformirana 13. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ krenula iz s. Solakove Kulo (pod pl. Bilovnjom). Posle desetodnevnog marša, boreći se s milicijom i četnicima, ona se padinama planina: Bjelašnice, Visočice. Treskavice i Lelije probila u rejon Gacka, u sastav svoje divizije (istovremeno dopratila delegaciju omladine Hercegovine sa II kongresa USAOJ-a).
- Jedinice 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbile napad neprijatelja na s. Pojeznu i s. Cerane (kod Dervente) i nanele mu gubitke od 40 mrtvih i 30 ranjenih vojnika.

- Kod Klupa (na putu s. Bronzani Majdan — Banja Luka) delovi 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodili borbu protiv četnika i naneli im gubitke od 13 mrtvih i 15 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog i 3 ranjena borca. Zaplenjeno je 12 pušaka, 1 pištolj i 600 metaka.
- 9. jun**
- U borbi protiv jedinica nemačke 13. SS divizije »Handžar« i četnika 16. udarna divizija NOVJ. u sadejstvu sa delovima 38. divizije NOVJ. zauzela Zajednicu (tt 443), a zatim, posle sedmočasovne borbe i s. Lopare. Neprijatelj je imao oko 350 mrtvih i više ranjenih. Plen: 8 topova, 15 minobacača, 13 p. mitraljeza, 14 radio-stanica, 60 vozila i dr.
  - Iz Dervente, Doboja i Teslića nemačke i ustaško-domobranske jedinice prešle u napad na oslobođenu teritoriju srednje Bosne da bi jedinice 5. udarnog korpusa NOVJ odbacile od komunikacija u dolini r. Bosne. To je osujećeno upornom odbranom jedinica NOVJ, koje su razbile neprijatelja.
  - U rejonima s. Teočaka, s. Bara i s. Piliće (kod Janje) 36. udarna divizija NOVJ razbila četnike i ustašku miliciju.
  - Produžujući dejstvo preko s. Trnjaka (kod Brčkog) 38. udarna divizija NOVJ napala na oko 600 četnika, a zatim napadom s fronta i obuhvatom sa istoka, razbila četničko-nemačke snage i izbila na brdo Lfdrigovo.
  - U s. Biogradu i s. Odžaku 10. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ napala četničku Nevesinjsku brigadu (ojačanu manjim nemačkim delovima) i odbacila je u Nevesinje, zarobivši 5 četnika i 2 nemačka vojnika i oslobodivši 10 američkih avijatičara.
  - Iz zasede kod s. Duhovskog (blizu Bihaća) delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali nemačku kolonu i naneli joj gubitke od 30 mrtvih vojnika.
  - Jedinice 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ izvršile neuspeo napad na Kozarac (kod Prijedora) koji su branile nemačke i ustaške jedinice. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i 15 ranjenih, jedinice NOVJ — 1 ranjen borac.
  - Jedinice 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napale 2. bataljon domobranskog 6. lovačkog puka u s. Ukrinicama (kod Teslića) i nanele mu gubitke od 28 mrtvih i 52 zarobljena domobrana, uz sopstvene gubitke od 7 mrtvih i 9 ranjenih boraca. Zaplenjeno: 2 protivoklopna topa 37 mm. 1 minobacač. 3 mitraljeza, 3 p. mitraljeza. 45 pušaka, 4 automata, 2 pištolja. 2 signalna pištolja, 30 000 metaka, radio-stanica, motocikl i mnogo druge ratne opreme.
- 10. jun**
- Uz jaku podršku avijacije i tenkova, nemačka 13. SS divizija »Handžar« protivnapadom odbacila 16. udarnu diviziju NOVJ i zauzela s. Lopare.
  - Blizu s. Otaševca (kod Drvara) dva bataljona 1. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije NOVJ »Nikola Tesla« vodili borbu protiv neprijatelja koji ih je napao iz Drvara i od Bos. Petrovca. Bataljoni su pretrpeli gubitke od 2 mrtva i 12 ranjenih boraca.
  - Kod s. Reijeve (blizu Sarajeva) delovi 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ minom srušili neprijateljski voz. uništivši lokomotivu i nekoliko vagona Poginula je 30 neprijateljskih vojnika.
- 11/12. jun**
- Iz rejona Drvara 6. proleterska divizija NOVJ »Nikola Tesla« otpočela marš ka prostori Glamoč — Livno u cilju zaštite te prostorije od nemačkih ustaško-domobranskih i četničkih jedinica.
  - Na putu s. Otoka — s. Buševića Blatna (kod Bos. Krupe) delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali neprijateljsku kolonu i naneli joj gubitke od 16 mrtvih i 16 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 2 ranjena borca. Zaplenjena su 2 p. mitraljeza.
- 12. jun**
- U rejonu s. Vukovsko — s. Ravno (kod Kupresa) delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i nemačka 369. legionarska divizija napali 1. proletersku udarnu diviziju 1. proleterskog korpusa NOVJ. Proleterska divizija se povukla preko komunikacije G. Vakuf — Prozor.
- 13. jun**
- Posle dvodnevni borbi kod Gacka, Nevesinja i Bileće, 29. udarna divizija 2. udarnog korpusa NOVJ nanela Gatačkoj, Nevesinjskoj i Bilečkoj četničkoj brigadi gubitke od oko 40 mrtvih i više ranjenih. Divizija je imala 11 ranjenih boraca.
  - Na putu Bos. Petrovac — Bihać jedinice 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napale nemačku kolonu jačine preko 200 motornih vozila i tom prilikom oslobodile 30 žena i dece iz s. Vrtoča i s. Teočaka, koje su nemački vojnici poterali za Bihać. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 9 mrtvih i 24 ranjena. Minom je uništen 1 tenk i 1 kamion.

14. jun — Dvadeseta romanijska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ proterala u Srebrenicu ustaške posade iz ovih uporišta: s. Vučinovići, s. Viogor, s. Zedanjsko, s. Sućeska, s. Slatina i s. Bulogovina.
- Između Jajca i s. Jezera jedinice 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodile borbu protiv nemačkih i četničkih jedinica i nanele im gubitke od oko 100 mrtvih i ranjenih vojnika. Uništeno je 5 kamiona.
- Kod s. Oklinaca (na putu Ključ — Bos. Petrovac) jedinice 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napale domobransku kolonu jačine jednog bataljona i 22 kamiona i nanele joj gubitke od 60 mrtvih, više ranjenih i 1 zarobljenog, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog i jednog ranjenog. Zaplenjeno: 1 minobacač, 1 mitraljez, 8 pušaka, 6000 metaka i druga ratna oprema.
- Kod s. Topole (blizu Banje Luke) jedinice 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ, posle četvoročasovne borbe protiv neprijatelja, spasle 5 američkih avijatičara koji su se spustili padobranima.
16. jun — Na putu Bos. Petrovac — Oštrelj dva bataljona 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali iz zasede neprijateljsku kolonu jačine 17 kamiona (od kojih — 3 s vojnicima), te uništili sva motorna vozila i neprijatelju naneli gubitke od oko 60 mrtvih. Gubici bataljona: 2 mrtva i 5 ranjenih boraca.
- Kod s. Čađavice (na pruži Bos. Novi — Bihać) delovi 2. diverzantsog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz i uništili 8 vagona.
17. jun — Kod s. Dobrljina (na pruži Bos. Novi — Kostajnica) delovi 11. krajiške udarne brigadi, 4. udarne divizije NOVJ, u sadejstvu sa delovima Kozarskog i Gradiško-lijevčanskog NOP odreda, minama uništili neprijateljski voz od U vagona. Neprijatelj je imao oko 40 mrtvih i veći broj ranjenih. Gubici jedinica NOVJ: 4 ranjena borca.
18. jun — Po naredjenju Štaba 29. udarne divizije NOVJ rasformiran Severnohercegovački NOP odred. Njegovim ljudstvom su popunjene 10. i 11. hercegovačka udarna brigada. Sitnički partizanski bataljon je osamostaljen i preimenovan u Sitnički NOP odred.
- Na pruži s. Otoka — Bos. Novi delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ minom srušili neprijateljski voz, uništivši lokomotivu i 3 vagona. Neprijateljski gubici: 40 mrtvih vojnika.
- Formirano 1. vojno područje Vojne oblasti 29. udarne divizije NOVJ. Ono je obuhvatalo severoistočnu Hercegovinu.
19. jun — Nemačke i ustaško-domobranske jedinice otpočele ofanzivna dejstva na prostoriju Travnik, D. Vakuf, Prozor, pruga Konjic — Sarajevo. Cilj im je bio da sa severa i severozapada nabace snage 1. proleterske udarne-divizije 1. proleterskog udarnog korpusa NOVJ i 10. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ na liniju Sarajevo — Konjic — Mostar. Posle višednevnih upornih borbi na masivima pl. Vraniče i pl. Bitovnje, snage 1. proleterske udarne divizije prebacile su se preko pruge Sarajevo — Konjic, a 10. udarna divizija, manevrišući na masivima pl. Bitovnje i zabacujući se za leđa glavnini neprijateljskih snaga, ponovo je Očistila svoju raniju prostoriju, zauzevši Prozor. U tim borbama neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 445 mrtvih i ranjenih. Gubici 10. divizije: 32 mrtva i ranjena borca.
- Dvadeseta romanijska udarna brigada 27. udarne divizije NOVJ i 17. majevička udarna brigada 38. udarne divizije NOVJ napale Srebrenicu koju su branili 22. i 24. ustaški bataljon i ustaška milicija. Napad nije uspeo zbog premorenosti jedinica i zbog slabe pripreme i organizacije napada. Pretrpljeni su osetni gubici. Među poginulima nalazio se i zamenik komandanta 20. romanijske brigade Mihajlo Bjelaković, narodni heroj.
- Posle dvodnevne borbe 16. udarna divizija NOVJ zauzela neprijateljska uporišta duž železničke pruge Olovo — Zavidovići: s. Hrge, s. Vozuču, s. Ribnicu i ž. st. Stjepin Han. Ta uporišta je branio nemački policijski bataljon i manji broj nemačkih vojnika iz 13. SS divizije »Handžar«. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od 56 mrtvih, većeg broja ranjenih i 15 zarobljenih. Gubici 16. udarne divizije: 11 mrtvih i 18 ranjenih boraca.
- Iz zasede kod s. Duhovskog (blizu Bihaća) delovi 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali delove domobranskog 1. lovačkog puka i naneli im gubitke od 32 mrtva, 25 ranjenih i 3 zarobljena, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog i 1 ranjenog borca. Zaplenjeno: 3 p. mitraljeza, 1 automat, 2 pištolja i 1000 metaka.
20. jun — Jedinice U. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ odbile napad neprijatelja iz Banje Luke i Kotor-Varoši i nanele mu gubitke od 18 mrtvih i 8 ranjenih.

21. jun — Na putu Drvar — s. Oštrelj delovi 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ napali neprijateljsku kolonu i naneli joj gubitke od 10 mrtvih i 15 ranjenih, uz sopstvene gubitke od 1 mrtvog i 2 ranjena borca. Uništeno je 15 neprijateljskih kola.
22. jun — Na putu Bos. Petrovac — s. Vrtoče dva bataljona 6. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ napali iz zasede neprijateljsku kolonu jačine 120 vojnika 1 posle dvočasovne borbe naneli joj gubitke od oko 60 mrtvih i 23 zarobljena. Bataljoni su imali 1 mrtvog i 7 ranjenih boraca. Zaplenjeno je 6 p. mitraljeza, 34 puške, 11 pištolja, 6 automata i druga ratna oprema.
- Na prostoriji s. Strbina — Podrašnica (kod Mrkonjić-Grada) i na Klupama (kod Banje Luke) jedinice 39. divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodile borbu protiv četnika i nanele im gubitke od 7 mrtvih, 14 ranjenih i 1 zarobljenog, uz sopstvene gubitke od 1 ranjenog borca. Zaplenjeno: 16 pušaka, 1 automat i 2 pištolja.
- Jedinice 11. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ posle oštre borbe odbacile u polazne garnizone dve neprijateljske kolone (iz Banje Luke 150 vojnika i 2 tenka i od s. Klačnica 350 vojnika i 2 tenka) i nanele im gubitke od 7 mrtvih i 10 ranjenih.
23. jun — Jedinice 4. udarne divizije 5. udarnog korpusa NOVJ vodile jednodnevnu borbu protiv neprijatelja koji se kretao iz Bos. Petrovca za s. Smoljanu. Neprijatelj je imao 18 mrtvih i 14 ranjenih, a jedinice NOVJ — 4 ranjena borca.
24. jun — Na pruzi Prijedor — s. Brežićani delovi 11. krajiške udarne brigade 4. udarne divizije NOVJ minom uništili lokomotivu i 8 vagona. Neprijatelj je imao 1 mrtvog i 3 ranjena.
- 24/25. jun — Na komunikaciji Trebinje — Bileća 2. dalmatinska udarna brigada Primorske operativne grupe 2. udarnog korpusa NOVJ razbila manje delove nemačke 369. legionarske divizije i četničkog Trebinjskog korpusa i nanela im gubitke od 9 mrtvih, 15 ranjenih i 3 zarobljena.
25. jun — Iz Nevesinja delovi četničkog Nevesinjskog korpusa, ojačani dopunskim bataljonom nemačke 369. legionarske divizije, izvršili ispad prema s. Odžaku i s. Brataču, ali ih sutradan 10. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ odbacila u polazni garnizon. Brigada je imala 4 mrtva i 19 ranjenih, a na bojištu je nađeno 19 mrtvih neprijateljskih vojnika.
- U Vlasenici održana konferencija većnika AVNOJ-a i ZAVNOBIH-a iz istočne Bosne. Podneseni su referati o spoljnoj i unutrašnjoj političkoj situaciji i o stanju i zadacima narodne vlasti u istočnoj Bosni.
26. jun — Tri čete 17. majevičke udarne brigade 38. udarne divizije NOVJ napale zelenokadrovce i ustaše u s. Drinjači (kod Zvornika). ali je nisu zauzele.
- Na r. Savi (između s. Bistrice i s. Orahova) Gradiško-lijevčanski NOP odred vatrom iz protivtenkovske puške potopio ustaški brod koji je plovio od Bos. Gradiške za Ja-
- 27/28. jun — Peta krajiška, 14. srednjobosanska udarna brigada 11. udarne divizije i 17. krajiška udarna brigada 10. udarne divizije NOVJ napali na Derventu. Oni su vodili ulične borbe ali, zbog dolaska pojačanja iz Doboja i s. Bos. Broda, grad nisu zauzeli. Derventu su branili dva bataljona iz domobranskog 4. lovačkog puka, delovi 1. bataljona iz domobranske 6. posadne brigade i jodna artiljerijska baterija (svoga oko 1500 vojnika). Gubici neprijatelja: 24 mrtva, 9 ranjenih i 44 nestala, a gubici jedinica NOVJ 19 mrtvih, 45 ranjenih i 20 nestalih.
28. jun — Delovi 4. i 39. divizije NOVJ izvršili neuspeo napad na Kozarac (kod Prijedora). Gubici neprijatelja: 35 mrtvih i 30 ranjenih vojnika. Gubici jedinica NOVJ: 6 mrtvih i 6 ranjenih boraca.
- Formirano 2. vojno područje Vojne oblasti 29. udarne divizije NOVJ. Ono je obuhvatalo jugoistočnu Hercegovinu.
29. jun — Kod s. G. Koprivne 1. muslimanska brigada Unske operativne grupe, posle petočasovne borbe, odbila napad ustaša iz Cazina i prinudila ih na povlačenje u polazni garnizon. Neprijatelj je imao 50 mrtvih i ranjenih vojnika.
- Blizu s. Malovana (kod Kupresa) delovi 3. proleterske (ličke) udarne brigade 6. proleterske divizije »Nikola Tesla« izvršili napad na neprijatelja i naneli mu gubitke od oko 10 mrtvih, a oni imali 2 mrtva i 3 ranjena.

- U Potkomskej pećini (u Dabarskom polju), posle četvorodnevne opsade, 13. hercegovačka udarna brigada 29. udarne divizije NOVJ prinudila jednu četu četničke Stolačke brigade na predaju. Zarobljeno je 36 četnika, jedan je poginuo. Nekoliko četnika se probilo. Plen: 2 mitraljeza, 2 p. mitraljeza. 40 pušaka, 5.000 metaka i 50.000 kg žita.
- 30. jun
  - U Kalinovik, napušten od četnika, ušla 3. proleterska (krajiška) udarna brigada 1. proleterske udarne divizije NOVJ.
  - U San. Mostu otpočelo II zasedanje Zemaljskog antifašističkog veća narodnog oslobođenja Bosne i Hercegovine (ZAVNOBiH-a). Prisustvovalo je oko 150 delegata iz svih krajeva BiH. Na zasedanju su prihvaćene sledeće glavne odluke: o odobrenju rada Predsedništva ZAVNOBiH-a; o konstituisanju ZAVNOBiH-a u najviše zakonodavno i izvršno narodno predstavničko telo federalne BiH; o ustrojstvu i radu NO odbora i NO skupštine u federalnoj BiH. Usvojena je i deklaracija o pravima građana BiH. Zbog mogućnosti napada neprijateljske avijacije, zasedanje je održano noću 30. juna (1. jula i 1/2. jula).
- Jun
  - Od Prnjavorskog NOP odreda. Poljskog bataljona 14. srednjobosanske brigade, jedne čete Motajičkog NOP odreda i jedne čete Tešanjско-tesličkog NOP odreda formirana 18. srednjobosanska NOU brigada
  - Na Zec-planini poginuo komandant 7. krajiške udarne brigade 10. udarne divizije NOVJ Milan Cup, narodni heroj.
  - U rejonu Travnik — Zenica formiran Vlašički NOP odred.

CRNA GORA

- 1. jun
  - Jedinice 5. i 7. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOVJ razbile neprijatelja na Bihoru (kod Ivanograda) i ovladale prostorijom s. Kruščica — s. Savin Bor — s. Javorova — s. Goduša — s. Hazane. Manji delovi 5. brigade su vršili upade u Pešter. Borbe su nastavljene i u toku 6. juna. Neprijateljski gubici: oko 20 mrtvih i više ranjenih. Gubici 5. i 7. brigade: 5 mrtvih i 23 ranjena borca.
  - Kod Berana (sada: Ivangrad) saveznički avioni spustili oružje i municiju jedinicama NOVJ, a 1/2. juna, u rejonu s. Njegovuđe (kod Zabljaka), pomoću 25 padobrana spustili hranu.
- 3. jun
  - Nemački vojnici, četnici i muslimanska milicija izvršili napad na 7. crnogorsku udarnu brigadu 3. udarne divizije NOVJ na položajima severoistočno od Berana (sada: Ivangrad), ali su odbačeni u polazne rejone. Gubici neprijatelja: oko 60 mrtvih, veći broj ranjenih i 7 zarobljenih. Gubici 7. brigade: 2 mrtva i 3 ranjena borca.
- 4/5. jun
  - Nemačke snage (jačine oko 1000 vojnika) i četnici, posle višerasovne oštre borbe, odbacili delove 4. krajiške brigade 5. udarne divizije NOVJ i ovladali položajima iznad s. Vlahovića (kod Pljevalja).
- 5. jun
  - Iz Pljevalja jači delovi nemačke 181. pešadijske i 7. SS divizije »Princ Eugen«, sa četnicima i muslimanskom milicijom, podržani tenkovima, probili odbranu 4. krajiške brigade 5. udarne divizije NOVJ na pravcu Pljevlja — Zabljak i pred mrak izbili na desnu obalu r. Tare, u rejon s. Durđevića Tare. Sutradan je neprijatelj nastavio prodor ka Zabljaku. Na pravcu prodiranja opljačkao je i popalio 12 sela. pobio 36 ljudi i internirao 12 lica.
- 7. jun
  - Jedinice 5. i 17. udarne divizije NOVJ izvršile koncentrične bočne napade na nemačke i četničke snage u zahvatu komunikacije Pljevlja — s. Durđevića Tara, nanele im gubitke u ljudstvu i materijalu i prisilile ih da se povuku iz reiona Zabljak i s. Njegovuđe na desnu obalu r. Tare. Borbe su se nastavile i u toku 8. i 9. juna. Neprijateljski gubici: oko 130 mrtvih i preko 200 ranjenih. Plen: 4 mitraljeza, oko 50 pušaka sa 40.000 metaka i druga oprema. Uništeno je 7 kamiona. Gubici jedinica NOVJ: 5 mrtvih i 12 ranjenih.
- 7/8. jun
  - U rejonu Kolašina saveznički avioni spustili oružje, municiju i hranu za jedinice NOVJ.
- II. jun
  - Delovi nemačke 181. pešadijske divizije i 7. SS divizije »Princ Eugen«, nedićevci i muslimanska milicija, uz podršku tenkova, napali jedinice 5. udarne divizije NOVJ na položajima južno od Pljevalja 1 ovladali linijom s. Vukovo Brdo — s. Kozice — Crni vrh — Kamena gora — s. Skokuće, pretrpevši osetne gubitke.

- Oko 1600 nemačkih vojnika i pripadnika muslimanske milicije, uz podršku jake artiljerijske vatre, napalo 4. proletersku udarnu brigadu 2. proleterske udarne divizije NOVJ na pravcu Rožaje — Berane (sada: Ivangrad), ali su odbačeni uz osetne gubitke.
- 11. 12. jun* — U rejonu s. Gračanice (na putu Prijepolje — Brodarevo) 3. bataljon 8. crnogorske udarne brigade 37. udarne divizije NOVJ, s manjim delovima 5. udarne divizije NOVJ, napao grupu nemačkih vojnika i naneo joj gubitke od 10 mrtvih i više ranjenih, uništio 2 kamiona, 1 automobil, 1 motocikl, 13 gumenih čamaca i zaplenio veću količinu vojničke opreme i municije.
- 12. jun* — U Bjelopavličima i Piperima četnici napali Zetski NOP odred. Protivnapadom on ih je odbacio ka Danilovgradu i Podgorici (sada: Titogradu), nanevši im gubitke od 3 mrtva i veći broj ranjenih. Odred je imao 5 poginulih, 2 ranjena i 2 nestala borca.
- 13/14. jun* — U rejonu Nikšića 1. bataljon 6. crnogorske udarne brigade Primorske operative grupe 2. udarnog korpusa NOVJ iznenada napao i razbio četn'ke, nanevši im gubitke od 11 poginulih, 8 ranjenih i 2 su zarobljena. Bataljon je imao 1 ranjenog borca.
- 14/15. jun* — Kod Berana (sada: Ivangrad) saveznički avioni dopremili municiju, benzin i drugi ratni materijal za jedinice NOVJ. (I naredne dve noći prispela je izvesna količina hrane i druge opreme.)
- 16. jun* — Delovi 5. crnogorske udarne brigade 3. udarne divizije NOV.I, uz sadejstvo jedinica 5. udarne divizije NOVJ, otpočeli borbe protiv 14. puka nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen«, četnika i muslimanske milicije. U dvodnevnim borbama oni su odbacili neprijatelja s položaja Vranja stijena — s. Vukovo Brdo prema Prijepolju i naneli mu gubitke od oko 50 mrtvih i ranjenih vojnika.
- 17. jun* — U rejonu Mijajlovice 3. proleterska (sandžacka) udarna brigada 37. udarne divizije NOVJ napala nemačke snage i porušila komunikaciju Pljevlja - Prijepolje, a 4. sandžacka brigada iste divizije vršila jak pritisak na Prijepolje. Uništeno je 6 kamiona
- 19. jun* — Na položajima Petrovo brdo — Gradac — Gradina — s. Grgaje — s. Višnjevo — s. Sipovice snage 14. puka nemačke 7 SS divizije »Princ Eugen« i oko 400 pripadnika muslimanske milicije, nastupajući iz Sjenice preko Pesterà ka Bijelom Polju, napali 7. crnogorsku udarnu brigadu 3. udarne divizije NOVJ I 1. brigadu italijanske partizanske divizije »Garibaldi« i odbacili ih na položaje Kosi — Klisura — s. Višnjevo. Gubici 7. brigade: 3 mrtva i 10 ranjenih boraca, dok gubici 1. brigade i neprijatelja nisu poznati.
- 22. jun* — Snage iz nemačke 181. pešadijske divizije i 7. SS divizije »Princ Eugen«, s četnicima iz Pljevalja, izvršile ispad u pravcu s. Potpeća, ali su ih delovi 5. udarne divizije NOVJ odbacili u polazne rejone.
- 22:23. jun* — U rejonu s. Obrova, Gradine i s. Dubova (kod Bijelog Polja) 5. i 7. crnogorska udarna brigada 3. udarne divizije, uz sadejstvo 8. crnogorske udarne brigade 37. udarne divizije 2. udarnog korpusa NOVJ. izvršile napad na delove nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i 21. SS divizije »Skenderbeg«. Gubici neprijatelja bili su oko 20 mrtvih i više ranjenih vojnika, dok su obe brigade 3. udarne divizije imale 10 mrtvih i 32 ranjena borca. Zaplenjeno: 2 mitraljeza, veće količine municije, sanitetskog materijala i druge opreme.
- 23. jun* — Posle četverodnevni borbi, delovi nemačke 7. SS divizije »Princ Eugen« i 21. SS divizije »Skenderbeg«, s četnicima i muslimanskom milicijom. Iz Sjenice prodrli preko Peštera ka Bijelom Polju, potisli jedinice 3. udarne divizije NOVJ s desne na lovnu obalu r. Lima i ovladali mostobranom u širem rejonu Bijelog Polja. U tim borbama neprijatelj je imao oko 150 mrtvih i 200 ranjenih vojnika, dok su jedinice 3. divizije imale 41 mrtvog i 112 ranjenih boraca. Plen: 3 mitraljeza sa 15.000 metaka, 1 minobacač, 18 pušaka i druga ratna oprema.

HRVATSKA

- 1. jun* — Južno od o. Blitvenice pet nemačkih torpednih čamaca zarobilo motorne jedrenjake »Sokol«, »Palma«, »Sloga«, jednu barkasu i jedan čamac 3. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ koji su evakuisano ljudstvo (zbeg i vojsku, oko 250 ljudi) sa Kornatskog otočja prevozili na o. Vis.

- Sa o. Visa jedinice 26. divizije NOVJ, britanski komandosi i jedna američka planinska četa otpočeli desant na o. Brač koji su branila dva ojačana bataljona 738. puka nemačke 118. lovačke divizije. Zbog žilavosti neprijatelja, kao i zbog njegovih priprema da iz Splita i Omiša prebaci pojačanje na ostrvo, jedinice 26. divizije i britanske jedinice su se noću 4. 5. juna, posle žestokih borbi, povukle na o. Vis. Prema podacima jedinica NOVJ. nemačke jedinice su imale 350 poginulih i 220 zarobljenih vojnika. 26. divizija NOVJ — 67 mrtvih. 308 ranjenih i 14 nestalih boraca, Britanci — 60 mrtvih i 73 ranjena i oko 20 nestalih, e Amerikanci — 1 ranjenog vojnika.
  - Po naređenju Štaba 19. divizije NOVJ preformiran Severnodalmatinski NOP odred u Grupi bukovičkih NOP bataljona.
  - Na pruži Zagreb — Karlovac delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili dva ustaška oklopna i jedan transportni voz, uništivši 2 lokomotive i 5 vagona i oštetivši 11 vagona.
- «
- J/2. jun
    - Južno od o. Blitvenice tri nemačka torpedna čamca zaplenila motorne jedrenjake Mali Ante« i »Sv. Juraj« 3. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOV.T koji su se, prvozeći 50 izbeglica. povlačili sa o. Zirja za o. Vis.
  - 2. jun
    - U partizanskoj bolnici u s. Krčanima (kod Udbine) četnici su na zverski način pobili 33 teška ranjenika, među kojima političkog komesara 8. divizije NOVJ Aleksandra Backovića, narodnog heroja, kao i 2 lekara i 2 bolničarke.
    - Deveta i 10. dalmatinska brigada 20. divizije NOVJ i Sviiajsko-mosečki NOP odred zauzeli sela: Koljane, Garjak, Jezević, Vinalić. Otišle i Maovice, koja su branile ustaško-četničke snage.
    - Kod o. Blitvenice, vraćajući se sa Dugog otoka za o. Vis, naoružani brod NB 8 iz 4. pomorsko-obalskog sektora Mornarice NOVJ sukobio se sa 4 nemačke torpiljarke. Jedna torpiljarka je prišla uz brod : jedan nemački mornar je skočio na njega, ali se NB 8. smelim manevrom, posle kraće borbe izvukao iz opasne situacije, oštetivši jednu torpiljarku i zarobivši 1 mornara Na brodu je ranjeno 9 mornara.
  - 2/3. jun
    - Jedinice Turopoljsko-posavskog NOP odreda napale neprijateljsko uporište u s. M. Mlakoju (kod V. Gorice) koje su branili nemački vojnici. Posle dvočasovne borbe one su se povukle zbog dolaska neprijateljskih pojačanja iz V. Gorice i Zagreba.
  - 3. jun
    - Između s. Šaša i s. Staze (na pruži Sisak — Novska) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili neprijateljski transportni voz, uništivši lokomotivu i 6 vagona. Poginulo je 19 ustaša. 6 nemačkih vojnika, 5 domobrana i 1 četnik, a 69 ih je ranjeno. Saobraćaj je prekinut 16 časova.
  - 4. jun
    - GŠ NOV i PO za Hrvatsku izdao potčinjenim korpusima naredbu o održavanju higijenskih mera u jedinicama, komandama i ustanovama.
    - Kod o. Lošinja saveznički avioni potopili nemački parobrod »Hrvatsku«.
  - 5. jun
    - U s. Dugoj Resi i s. Belaju (kod Karlovca) 1. i 2. udarna brigada 8. divizije NOVJ napale ustašku i domobransku posadu. Napad nije uspeo ali je neprijatelj imao oko 200 vojnika izbačenih iz stroja. Jedinice NOV.T imale su 9 mrtvih i 21 ranjenog borca.
    - Između s. Desineca i Jastrebarskog delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ i Zumberačkog NOP odreda miniranjem srušili ustaški oklopni voz i porušili prugu na 8 mesta. Uništena su 3 vagona a lokomotiva je oštećena.
    - Na liniji Benkovac — s. Mostine delovi 5. dalmatinske udarne brigade 19. divizije NOVJ napali 3 bataljon 383. puka nemačke 373. legionarske divizije, te zarobili 1 oficira i 24 vojnika, a ubili i ranili oko 50, uz sopstvene gubitke od 4 mrtva i 5 ranjenih boraca.
  - S/6. jun
    - Između Novske i Nove Gradiške (na pruži Beograd — Zagreb) jedinice Posavskog odreda Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ porušile prugu na 102 mesta.
  - 6. jun
    - Kod s. Sijane (blizu Pule) minerski vod 1. bataljona 2. pulskog NOP odreda minirao prugu i uništio lokomotivu i 3 vagona.
  - 6/17. jun
    - Treća i 4. brigada 7. udarne divizije NOVJ i Omladinska brigada »Joža Vlahović« napale s. Komnrevo (blizu Siska) koje su branili delovi nemačke 1. kozačke konjičko divizije. Posle petočasovne borbe zauzet je veći deo sela, ali se neprijatelj utvrdio u nekoliko zgrada, pa je jedinicama NOVJ naređeno da se povuku. Zoplenjeno je: minobacač sa 20 mina, mitraljez, p. mitraljez, 27 pušaka, 4 automata, 25.000 metaka.

1944. jun

HRVATSKA

jun 1944.

9 telefona, 2 telefonske centrale, 122 konja, 148 čebadi i druga oprema. Neprijatelj je imao 24 mrtva i 39 ranjenih vojnika i oficira.

- 7. jun**
- Diverzantska grupa 1. NOP odreda »Učka« na putu između s. Paza i s. Sidretića (kod Pazina) uništila kamion sa 12 nemačkih vojnika.
  - Oko 250 nemačkih vojnika i italijanskih fašista upalo u s. Brgudac (kod Buzeta). Tu su opljačkali i popalili nekoliko kuća i ubili i ranili 13 lica (većinom žene i decu).
  - U neposrednoj blizini Pakraca jedan bataljon Daruvarskog NOP odreda napao 150 ustaša i domobrana 4. brdske brigade i odbacio ih u Pakrac.
- 7/8. jun**
- Na odseku Vinkovci — Banova Jaruga 12. divizija i delovi Istočne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ na 152 mesta porušili prugu Beograd — Zagreb i miniranjem srušili tri kompozicije.
- 9. jun**
- Kod s. Duge Rijeke (blizu Ludbrega) delovi Kalničkog NOP odreda napali četu ustaša i prinudili je na povlačenje u pravcu Ludbrega.
  - Delovi nemačke 369. legionarske divizije upali u zaseoke Krželj, Pejković i Čikeš (kod s. Grabovca, na pl. Biokovu), popalili 58 kuća, streljali i zaklali 43 stanovnika.
  - Na pruzi s. Ozalj — Karlovac delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaško-domobranski oklopni voz i uništili 2 vagona.
- 9/10. jun**
- Između s. Rajiča i s. Lipovljana (na pruzi Beograd — Zagreb) jedinice Posavskog odreda Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ, sa delovima 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ, porušile prugu na 44 mesta.
- 10. jun**
- Između s. Lekenika i s. Peščenice (na pruzi Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili 2 neprijateljska transportna voza, te uništili lokomotivu, 4 kamiona i 7 vagona i oštetili 3 vagona.
  - Između Ivanić-Grada i s. Prečeca (na pruzi Beograd — Zagreb) jedinice 2. brigade 33. divizije NOVJ i delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ porušili prugu na 124 mesta.
  - Oko 400 vojnika nemačkog 3. puka »Brandenburg« otpočelo napad iz Kraljevice ka Delnicama. Savladavši otpor jedinica 2. primorsko-goranskog NOP odreda kod s. Fužina i Kamenjaka, oni su prodrli u s. Lokve, a 12. juna u Delnice. Prva udarna brigada 13. divizije NOVJ napala ih je 13. juna u Delnicama i prinudila na povlačenje ka Sušaku.
- 10/11. jun**
- Sesta dalmatinska brigada 19. divizije NOVJ napala četničko uporište u s. Atlagića Kuli (kod Benkovca) i razbila Leteću četničku brigadu (oko 250 ljudi).
- 11. jun**
- Prva istarska brigada »Vladimir Gortan« zauzela s. Gračišće i s. Pićan (kod Pazina), koja su branili italijanski fašisti i karabinijeri.
  - Blizu s. Klane (kod Rijeke) po naređenju Operativnog štaba za Istru, ponovo formirana 2. istarska brigada (kasnije: 2. brigada 43. divizije 11. korpusa NOVJ).
- 12. jun**
- Između s. Vrbovca i s. Gradeca (na pruzi Zagreb — Križevci) jedinice 2. brigade 33. divizije NOVJ i delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ razrušili prugu na 6 mesta i srušili železnički most.
  - Na putu s. Cerovlje — s. Paz (kod Pazina) diverzantska grupa 1. NOP odreda »Učka« uništila kamion sa 20 nemačkih vojnika.
  - Između s. Horvata i s. Leskovca (na pruzi Zagreb — Karlovac) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili ustaški oklopni voz. Uništena su 4 vagona sa ustašama, a lokomotiva je oštećena.
  - Kod s. Fužina (blizu Sušaka), naišavši na neprijateljsku zasedu, poginuo član Oblasnog NO odbora za Hrvatsko primorje i član ZAVNOH-a Tomo Strizlć, narodni heroj.
- 12/13. jun**
- U s. Polači (kod Benkovca) 5. dalmatinska udarna brigada 19. divizije NOVJ u oštroj borbi razbila jedan bataljon 7. ustaške brigade.
- 13. jun**
- Prva istarska brigada »Vladimir Gortan« zauzela s. Sumberg i s. Sv. Nedelju (kod Labina) koja su branili italijanski fašisti.

- Us. Mačkovcu (na oslobođenoj teritoriji Slavonije) otvorena mađarska manjinska narodna škola. Školu su pohađala deca iz s. Mačkovca i s. Slane Vode (blizu Vočina).
  - Prva udarna brigada »Vasilj Gačeša« i 2. udarna brigada 7. udarne divizije NOVJ napale delove 8. ustaške brigade koji su osiguravali vijadukt na pruzi Kostajnica — Dvor. Delovi 7. divizije NOV.) su razrušili više bunkera, ali su prinuđeni na povlačenje zbog dolaska neprijateljskih tenkova iz Kostajnice.
14. jun
- Kod s. Končanice (blizu Daruvara) tri čete ustaša i jedna čela domobrana iz Daruvara, potpomognute tenkovima, napale jedinice Daruvarskog NOP odreda i prinuđile ih na povlačenje u pravcu s. V. i M. Zdenca. Oštećen je tenk kamion i motocikl.
  - Dvadeset prva udarna brigada 28. udarne divizije NOV.T zauzela neprijateljsko uporište u s. V. Grdevcu (kod Bjelovara) koje je branilo 400 domobrana (domobranske 4. brdske brigade) i žandarma. Neprijatelj je imao 15 mrtvih i ranjenih i 60 zarobljenih vojnika. Zaplenjeno je 80 pušaka, 12 automata, 10 p. mitraljeza, 1 mitraljez i druga ratna oprema.
15. jun
- Posle tročasovne borbe 2. udarna brigada 8. divizije NOVJ i delovi Turopoljsko-posavskog NOP odreda zauzeli s. Buševac (kod V. Gorice) koje su branili delovi domobranske 4. posadne brigade.
  - Na putu Labin — s. Rabac diverzantska grupa 1. bataljona 1. NOP odreda »Učka« uništila nemački kamion natovaren namirnicama.
  - Posle šestočasovne borbe delovi 28. udarne divizije NOVJ zauzeli neprijateljsko uporište u s. V. Pisanici i s. Severinu (kod Bjelovara) koja su branili domobrani i ustaše. Zaplenjeno je: mitraljez, 9 p. mitraljeza, 120 pušaka, 150.000 metaka, 5 kamiona i drugi ratni materijal. Neprijatelj je imao 92 mrtva i 100 zarobljenih vojnika.
  - U rejonu s. Golubovca (kod Zlatara) dve čete ustaša iz s. Lobora i s. Mače napale 1. zagorsku brigadu Zapadne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ, ali su posle kraće borbe odbačene.
  - U blizini s. Ladislava (kod Bjelovara) nemački vojnici, ustaše i domobrani iz s. Hercegovca, nadirući u dve kolone, napali 1. brigadu 33. divizije NOVJ, ali su posle dvočasovne borbe odbačeni.
16. jun
- Po naređenju Slaba 11. korpusa NOVJ u Lici rasformirana 2. brigada 35. divizije NOVJ (ranije: 4. brigada 13. divizije NOVJ).
  - Po naređenju Štaba 11. korpusa NOVJ preimenovana 3. brigada 13. divizije NOVJ u 2. brigadu 35. divizije NOVJ.
  - Po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku 7. dalmatinska brigada 19. divizije NOVJ ušla u sastav 35. divizije kao njena 3. brigada.
  - Naredbom GS NOV i PO za Hrvatsku 8. divizija NOVJ dobila naziv: udarna.
  - Naredbom GS NOV i PO za Hrvatsku 6 dalmatinska brigada 19. divizije, 10. dalmatinska brigada 20. divizije i 11. dalmatinska brigada 26. divizije dobile naziv: udarna
  - u rejonu s. Stankovci — s. Banjevci — s. Radošinovac nemačke snage (2. bataljon 92. motorizovanog puka, Izviđački bataljon 392. legionarske divizije, delovi 891. puka 264. pešadijske divizije), ustaše i četnici iz Benkovca, Biograda i s. Bribirskih Mostina napali 5. dalmatinsku udarnu brigadu 19. divizije NOVJ. Brigada se noću 16/17. juna, posle jednodnevne borbe povukla u Bukovicu.
  - U Hrvatskoj, po naređenju GS NOV i PO za Hrvatsku, od bataljona protiv pete kolone (PPK) za Liku, Kordun, Baniju, Pokuplje i Gorski kotar formirana 1. brigada Odeljenja za zaštitu naroda (Ozne) — 1. brigada narodne odbrane.
  - Saveznička avijacija bombardovala Osijek. Tom prilikom je porušeno više kuća a poginulo je oko 100 i ranjeno oko 200 lica.
  - Jedinice 18. brigade, u sadejstvu s jurišnom četom 12. udarne brigade 12. divizije NOVJ, napale neprijateljska uporišta u s. Bizovcu (kod Osijeka) koje je branilo 60 nemačkih vojnika, 7 žandarma i 100 milicionera. Posle šestočasovne borbe jedinice NOVJ su se povukle.
  - Na r. Dravi kod s. Otoka (blizu Prologa), pri odlasku s Kalnika u Međumurje, u borbi protiv ustaša poginuo član OK KPH za Varaždin Marko Kovač, narodni heroj.
17. jun
- Iz s. Bulinca dolovi nemačke 1. kozačke konjičke divizije, ustaše i domobrani, potpomognuti tenkovima, napali 32. diviziju NOVJ na položajima kod s. St. Rače, s. Dautana, s. Severina, s. Orova i, uz velike gubitke, prodrli u pravcu Bjelovara.

1944. jun

HRVATSKA

jun 1944.

- Kod s. M. i V. Pašijana. s. Zdenčaca i s. V. i M. Mlinske (blizu Daruvara) domobranske snage iz s. Garešnice, jačine šest čela, nadirući u tri kolone, napale 1. brigadu 33. divizije NOVJ, ali su posle petočasovne borbe odbačene.
- Kod s. Mečenčana, s. M. i V. Graduse i s. Starog Sela (blizu Kostajnice) 1. udarna brigada »Vasilj Gačeša« i 2. udarna brigada 7. udarne divizije NOVJ razbile nemačke i ustaško-domobranske snage.
- 17/18. jun — Delovi 8. udarne i 34. divizije NOVJ napali s. Blatnicu i s. Rečicu (kod Karlovca) u kojima su bili delovi 10. ustaškog bataljona i 2. bataljona domobranske 2. posadne brigade. Posle dvočasovne borbe zauzeli su s. Blatnicu i zaplenili 2 p. mitraljeza, 1 mitraljez i 10.000 metaka
- 18. jun — ZAVNOH doneo odluku o ravnopravnoj upotrebi latinice i ćirilice na teritoriji Hrvatske.
- Us. Piškorevcima (kod Đakova) jedinice Osječke brigade 12 divizije NOVJ napale iz zasede nemačku kolonu i odbacile je prema Đakovu. Neprijatelj je imao 27 mrtvih, 10 ranjenih i 1 zarobljenog.
- Između s. Sv. Klare i Zagreba delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili domobranski transportni voz. Uništena je cela kompozicija. Neprijatelj je imao oko 200 mrtvih i ranjenih vojnika.
- 19. jun — Pa naredenju Štaba 8. korpusa NOVJ u severnoj Dalmaciji formiran Benkovački NOP odred Grupe severnodalma Unskih NOP odreda.
- Između Jastrebarskog i s. Desinca delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ i Zumberačkog NOP odreda porušili prugu na 28. mesta.
- 20. jun — Na pruži Banova Jaruga — Pakrac Posavski odred Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ. sa delovima 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ. porušio 8 železničkih mostova.
- Jedinice 12. udarne brigade 12. divizije NOVJ zauzele s. Podgorac (kod Našica) u kome se nalazilo oko 500 nemačkih vojnika i 150 ustaša ; domobrana. Zarobljen je 101 a poginuo je 361 nemački vojnik i ustaša. Zaplenjeno: 2 topa sa 285 granata, 14 minobacača sa 2400 mina, 46 mitraljeza, 650 pušaka, 320.000 metaka, 40 pištolja, 2 automobila, 400 pari uniformi i drugi ratni materijal.
- 20/21. jun — Između s. V. Grđevca i Bjelovara jedinice Bilogorskog NOP odreda porušile 7 km pruge.
- Jake nemačko-ustaške snage iz Sinja iznenada napale 3. bataljon 8. dalmatinske brigade 20. divizije NOVJ u s. Zelovu i nanele mu gubitke od 12 poginulih i 50 zarobljenih boraca.
- 21. jun — Jedinice 2. bataljona Zagrebačkog NOP odreda zauzele ustaško uporište u s. Cučerju (kod Zagreba).
- Između Ivanić-Grada i s. Sirinca (na pruži Beograd — Zagreb) delovi 2. brigade 33. divizije NOVJ i 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ porušili 2 mosta i prugu na 203 mesta.
- Između s. Razbojišta i s. Bračevaca (na pruži Đakovo — Našice) jedinice Osječke brigade 12. divizije NOVJ napale nemačku kolonu jačine 800 vojnika i posle kraće borbe odbacile je u pravcu s. Krndije i s. Budimaca. Poginulo je 35 a zarobljena su 2 neprijateljska vojnika. Zaplenjeno: 2 topa, 2 mitraljeza, 1 minobacač, 180 granata i mina, 17 pušaka i druga ratna sprema.
- 21/22. jun — Između s. Zdenčine i Jastrebarskog delovi 8. udarne i 34. divizije NOVJ porušili železničku prugu na 80 mesta.
- 22. jun — Iz Samobora, Jastrebarskog i s. Novaka delovi 10. i 30. ustaškog bataljona. nemačkog 1. rezervnog lovačkog puka i 4. bataljona domobranske Zagrebačke posadne brigade napali jedinice 34. divizije NOVJ i delove 3. udarne brigade 8. udarne divizije NOVJ u rejonu s. Sv. Jane. Posle žestokih borbi jedinice NOVJ su uspele da odbace neprijatelja i da ga prinude na povlačenje prema Samoboru, Jastrebarskom i s. Petrovini. Neprijatelj je imao 48 mrtvih i 60 ranjenih vojnika, a jedinice NOVJ 12 mrtvih, 49 ranjenih i 27 nestalih boraca. Među poginulima nalazio se i politički komesar brigade »Franjo Ogulinac Seljo- 34. divizije NOVJ Marijan Badel, narodni heroj.

- U rejonu s. Moštenice. s. Novog Sela i s. Komareva jedinice 2. udarne brigade 7. udarne divizije NOVJ napale neprijateljske delove iz Petrinje i Sunje i nanele im gubitke od 53 mrtva i više ranjenih vojnika. Zapaljena su 2 kamiona. Jedinice NOVJ su imale 6 mrtvih i 4 ranjena borca.
- Kod s. Hudovljana ustaška četa iz Koprivnice napala 2. bataljon 1. udarne brigade »Braća Radić« 32. divizije NOVJ. Posle kraće borbe ustaše su odbačene u pravcu Koprivnice.
- 23. jun**
  - Između s. Lekenika i s. Grede (na pruži Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili 2 neprijateljska transportna voza, uništivši lokomotivu i vagon.
  - Kod s. Velike i s. Sredice nemački vojnici, ustaše i domobrani iz Koprivnice, nadirući preko s. Hudovljana i s. Mosta, napali jedinice 32. divizije NOVJ i probili se prema s. Pavlin-Kloštru (kod Križevaca). Neprijatelj je imao oko 85 vojnika izbačenih iz stroja, a jedinice NOVJ 11 mrtvih i 22 ranjena borca.
- 24. jun**
  - Otpočeo napad delova nemačke 1. kozačke konjičke divizije i domobranskog 1. brdskog puka na jedinice 33. divizije NOVJ i delove Istočne grupe NOP odreda 10. korpusa NOVJ u Moslavini. Posle trodnevnih brobi jedinice NOVJ su se povukle u pravcu pl. Bilo-gore. Neprijatelj je imao oko 350 vojnika izbačenih iz stroja a jedinice NOVJ 8 mrtvin, 50 ranjenih i 70 nestalih boraca.
  - Jedinice Osječke brigade, u sadejstvu s jurišnom četom 18. brigade 12. divizije NOVJ, napale neprijateljsko uporište u s. Krndiji (kod Đakova) koje je branilo 350 nemačkih vojnika. Sutradan, posle žestokih borbi, jedinice NOVJ su se povukle zbog dolaska neprijateljskog pojačanja iz Osijeka.
- 24/25. jun**
  - Delovi 34. i 8. udarne divizije NOVJ porušili prugu Zagreb — Jastrebarsko na 80 mesta a put Jastrebarsko — s. Rakov Potok na U mesta. Saobraćaj na pruži je obustavljen 9 dana.
  - Britanske motorne topovnjače MGB 662 i MGB 659 i torpedni čamac MTB 670 teško oštetili torpiljarku NDH T 7 i prisilili je da se nasuče na o. Murter. Poginuli su komandant broda i 10 mornara, a II mornara je ranjeno.
- 25. jun**
  - U Topuskom otpočeo I kongres kulturnih i javnih radnika Hrvatske. Kongres je trajao do 27. juna.
  - Ojačana 1. udarao brigada 13. divizije NOVJ napala Crikvenicu koju su branili delovi 847. puka nemačke 392. legionarske divizije. Brigada je prodrla do centra grada ali se morala povući kada su napadnutoj posadi pristigla pojačanja.
  - Delovi Plaščanskog i Kordunaškog NOP odreda zauzeli ustaško uporište u s. Dabru (kod Otočca).
  - Kod s. Grede i V. Gorice (na pruži Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili oklopni nemački voz i putnički voz koji je vozio domobrane i ustaše. Uništena je lokomotiva i 5 vagona, a 2 vagona su oštećena.
- 26. jun**
  - Na putu Raša — Barban diverzantska grupa 1. bataljona 1. NOP odreda »Učka« uništila kamion sa 15 italijanskih fašista.
- 27. jun**
  - Naredbom GS NOV i PO za Hrvatsku pri štabovima korpusa formirana personalna odeljenja.
  - Iz s. Ozlja, s. Draganića. Jastrebarskog i Samobora otpočeo šestodnevni napad delova nemačkog 1. rezervnog lovačkog puka, 5. 13. i 30. ustaškog bataljona i 4. bataljona domobranske 2. posadne brigade na jedinice 8. udarne i 34. divizije NOVJ na prostoriji s. Okrug — s. Prekrižje — s. Krašić. U borbama do 2 jula, posle uzastopnih obostranih napada i protivnapada, jedinice NOVJ su prinudile neprijatelja da se povuče u polazne garnizone. Neprijatelj je imao 310 mrtvih i 360 ranjenih vojnika, a jedinice NOVJ 50 mrtvih, 194 ranjena i 9 nestalih boraca.
  - Drugi bataljon 2. pulskog NOP odreda zauzeo s. Livade (kod Motovuna, u Istri) koje su branili italijanski fašisti.
  - Delovi Posavskog odreda Zapadne grupe NOP odreda 6. korpusa NOVJ i 1. diverzantskog bataljona 6. korpusa NOVJ razrušili prugu Banova Jaruga — Pakrac na 80 mesta.
  - Kod V. Gorice (na pruži Zagreb — Sisak) delovi 2. diverzantskog bataljona 4. korpusa NOVJ miniranjem srušili nemački transportni voz. Lokomotiva je oštećena, a 4 vagona su uništena. U uništenim vagonima su se nalazili tenkovi i vojnici.

1944. jun
- Oko 180 savezničkih aviona, u 9 naleta, bombardovalo Slav. Brod, bacivši oko 2000 bombi. Veliki broj zgrada je porušen i oštećen a poginulo je i ranjeno oko 500 lica.
- 27/28. jun
- Delovi 3. diverzantskog bataljona 10. korpusa NOVJ porušili prugu Čakovec — Koloribi na 98 mesta.
28. jun
- U s. Biočinom Selu (kod Kistanja), po naređenju Štaba 8. korpusa NOVJ, formirana 14. dalmatinska (bukovička) brigada 19. divizije NOVJ.
  - Jedinice 5. dalmatinske udarne brigade 19. divizije NOVJ zauzele s. Lisičić (kod Benkovca) koje je branilo oko 100 ustaša.
  - Otpočeo napad ustaško-domobrantskih posada iz Novog Marofa, Varaždinskih Toplica, Koprivnice i Ludbrega na jedinice 10. korpusa NOVJ i 28 udarne divizije NOVJ na Kalniku. U borbama do 2. jula jedinice NOVJ su odbacile neprijatelja u polazne garnizone i prodrle u Podravinu.
- 28/29. jun
- Delovi 10. dalmatinske udarne brigade 20. divizije NOVJ i Mosorskog NOP odreda napali domobrantsku čet u Trilju. Ranjeno je 29, zarobljeno 11, a nestalo 20 domobrana.
- 29/30. jun
- Kod o. Korčule britanski patrolni čamci ML 449 i ML 468 napali nemački konvoj i potopili desantni čamac, a oštetili dvotrupnu penišu i desantni čamac.
30. jun
- U s. Vagancu (kod Bihaća), rano u zoru 3. bataljon Plašćanskog NOP odreda i dve čete 4. brigade 7. udarne divizije NOVJ napali ustaške snage. Posle ključne borbe jedinice NOVJ su prinuđene na povlačenje. Neprijatelj je oko 9 časova pokušao da se probije za s. Drežnik-grad, ali je odbijen posle devetčasovne borbe. Ustaše su imale 32 mrtva i ranjena vojnika, a jedinice NOVJ 1 mrtvog, 1 ranjenog i 1 nestalog borca.
  - Nemačke snage iz Đakova napale jedinice 18. brigade 12. divizije NOVJ kod s. Levanske Varoši. Posle kratke ali žestoke borbe neprijatelj se povukao u Đakovo, pretrpevši gubitke od 12 mrtvih, 14 ranjenih i 2 zarobljena vojnika, a 1 tenk je oštećen.
  - Delovi 846. puka nemačke 392. legionarske divizije i četnici iz s. Lič. Jesenice i s. Glibodola napali 2. bataljon Plašćanskog i 3. bataljon Kordunaškog NOP odreda u rejonu Plaškog, odbacili ih, ušli u Plaški, a zatim produžili za s. Josipdol.
  - Jedinice 1. istarske brigade »Vladimir Gortan« zauzele s. Gradinje (kod Buzeta) koje su branili italijanski fašisti i karabinijeri.
  - U borbi kod s. Bosiljeva poginuo komandant 1. udarne brigade 13. divizije NOVJ major Srđan Uzelac, narodni heroj.
  - Saveznička avijacija bombardovala Slav. Brod, s. Sibirj (kod Slav. Broda) i železničku prugu istočno od s. Okučana.
- Jun
- Po naređenju Glavnog štaba NOV i PO za Hrvatsku formirana 2. brigada narodne odbrane u Hrvatskoj.

MAKEDONIJA

1. jun
- Nemačko-balističke snage iz Struge i Debra preduzele ofanzivna dejstva na slobodnu teritoriju Malesije (kod Struge), protiv Grupe kosovsko-metohijskih i Grupe makedonskih partizanskih bataljona (1. makedonsko-kosovska NOU brigada), s ciljem da ih unište. Prema dogovoru, bugarske snage su zapele demarkacionu liniju da bi sprečile izvlačenje partizanskih snaga na bugarsku okupacionu teritoriju. U četverodnevnom borbama u rejonu s. Lokova, s. Zboždija i s. Ržanova (kod Struge) partizanske snage su odbacile neprijatelja u Strugu i u Debar, nanele mu gubitke od 20 mrtvih nemačkih vojnika i oko 30 mrtvih balista i zaplenile 2 minobacača, 3 p. mitraljeza, oko 20 pušaka, 4 sanduka municije i drugu opremu. Partizani su imali 7 ranjenih i nepoznat broj poginulih boraca.
  - U rejonu s. Dorlobosa (na zapadnim padinama pl. Belasice) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade), u pokretu za severoistočnu Makedoniju, napala i razbila delove (jačine do bataljona) bugarskog 48. pešadijskog puka, podržavane avijacijom, i prinudile ih da se povuku ka s. Kosturinu (kod Strumice). Grupa se ovde. u borbi protiv dva bataljona bugarskog 48. pešadijskog puka. probila prema Građeškoj pl U tim borbama poginulo je 35 a zarobljeno 12 bugarskih vojnika. Zaplenjeno je a zatim spaljeno 11 kamiona i 25.000 metaka. Grupa je imala 4 mrtva i 3 ranjena borca.

2. jun — Politički komesar GS NOV i PO za Makedoniju dao uputstvo jedinicama NOVJ u Tikvešu: upozorio ih da izbegavaju frontalne borbe i napade na jako utvrđene garnizone neprijatelja, pogotovu kada se u jedinicama nalazi velik broj novih boraca; ukazao im na taktiku napada iz zaseda, prepada, iznenadnih napada itd.
- U rejonu s. Lokova (kod Struge) nemačke snage iz Struge i Debra streljale oko 30 balista zato što su pod pritiskom Grupe kosovskih i Grupe makedonskih partizanskih bataljona odstupili s položaja.
3. jun — Kod s. Gradeca (u blizini Demir-kapije) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) pokušala da pređe r. Vardar i da se poveže sa 2. makedonskom NOU brigadom u Tikvešu. Pošto je Vardar bio posednut. bugarskim snagama Udarne grupa je produžila pokret za severoistočnu Makedoniju.
5. jun — U rejonu s. Kušakulija i Adži-čuke (kod Radovišta) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) napao očajani bataljon bugarskog, 49. pešadijskog puka. Grupa se uveče, posle oštih borbi, povukla na pl. Plačkovicu. Neprijatelj je imao oko 35 mrtvih, a jedinice NOV i POJ — 2 mrtva i 3 ranjena borca.
- Ju« p. — Stab 1. makedonsko-kosovske NOU brigade izdao proglas narodu Debaraca, Malesije, Pologa, kičevskog i struškog kraja. Prikazavši uspehe brigada u neprijateljskoj prolećnoj ofanzivi i situaciju u svetu, on poziva narod da ne veruje neprijateljskoj propagandi »da su svi Siptari krvni neprijatelji makedonskog naroda«, već da učvršćuje bratstvo i jedinstvo s njima i da stupe u redove NOVJ.
- Pri GS NOV i PO za Makedoniju formirano Inžinjerijsko odeljenje, sa zadatkom: osposobiti borački i starešinski kadar za inžinjerijsko jedinice.
- U Strumici formiran GNO odbor.
- U rejonu Kruševa, od ljudstva iz kruševskog kraja, formiran Kruševski NOP odred.
6. jun — U s. Drenovu (kod Kavadaraca) grupa pozadinskih radnika iz Kavadaraca spalila opštinsku arhivu, zaplenila 11 pušaka i drugu opremu i na narodnom zboru osudila na smrt dva narodna izdajnika.
- 6/7. jun — Na brdu Asanli (kod Radovišta) saveznici padobranima spustili manju količinu oružja i opreme Udarnoj grupi (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade).
7. jun — Iz zasede kod s. Konopišta (blizu Kavadaraca) 1. bataljon 2. makedonske NOU brigade napao bugarske slabije delove i naneo im gubitke od 9 mrtvih (među kojima 1 oficir) i 3 ranjena vojnika. Bataljon je imao 1 ranjenog borca.
8. jun — U s. Lokovu (kod Struge), od Grupe makedonskih partizanskih bataljona (1. i 2. bataljona) i novodošlih boraca iz ohridskog sreza, formirana 1. makedonska NOU brigada.
- Kod s. Konopišta (blizu Kavadaraca) delovi 2. makedonske NOU brigade napali slabije bugarske delove i naneli im gubitke od 8 mrtvih i 10 ranjenih oficira i vojnika.
9. jun — Između s. Klisure i Udova (na pruži Đevdelija — Skoplje) delovi 2. makedonske NOU brigade razbili bugarske osiguravajuće delove i porušili prugu na dužini od 70 m. Saobraćaj je bio prekinut 12 časova. Zarobljeno je 5 vojnika a zaplenjeno 5 pušaka, 1 p. mitraljez, dosta municije i druge opreme.
- U rejonu s. Lazaropolja (kod Debra) Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona iznenada napala kolonu od oko 400 balista iz Gostivara i nanela im vrlo teške gubitke.
10. jun — Načelnik bugarske skopske oblasne policijske uprave izdao naredbu o uvođenju policijskog časa u svim naseljenim mestima skopske oblasti, kao protlvmeru jačanju NOB-a u tom kraju. U naredbi se predviđaju vrlo oštre mere prema partizanskim porodicama, simpatizerima i svima onima koji ma na koji način pomažu partizane. Pored ostalog, zabranjuju se zabave, igranke i drugi širi skupovi i preti se konfiskacijom celokupne imovine onim licima koja su odsutna od svojih domova više od 3 dana a nemaju dozvolu od nadležnih organa.

1944. jun

MAKEDONIJA

jun 1944.

- U struškoj Malesiji 1. makedonska NOU brigada održala partijsko savetovanje, uputivši telegrame CK KPJ, generalnom sekretaru KPJ Josipu Brozu Titu i CK KPM.
- Kod Kočana, prelazeći r. Bregalnieu, Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) razbila bugarsku zasedu i nanela joj gubitke od 23 mrtvih i 3 zarobljena vojnika. Tu je poginuo komandant Kosovske NO brigade Milan Zečar, narodni heroj. Grupa je zaplenila 1 mitraljez, 1 p. mitraljez, 16 pušaka i drugu opremu.
- 11. jun
  - Na Ponikvama (na Osogovskoj pl.) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) razbila dva bataljona iz bugarskog 49. pešadijskog i 1. armijskog puka. Grupa je zatim gonila neprijatelja do Zletovske reke. Gubici neprijatelja: 80 mrtvih i 21 zarobljen. Grupa je imala 1 mrtvog. Zaplenjeno je: 5 minobacača, 10 mitraljeza, 4 p. mitraljeza, 52 puške, 120 mina, 250.000 metaka, 60 konja i druga oprema.
  - Na putu Kavadarci — Prilep 1. bataljon 2. makedonske NOU brigade uništio tt linije na dužini od 5 km i minirao put, usled čega su uništena 2 neprijateljska kamiona.
- 12. jun
  - U rejonu s. Slrmaševa (kod Kavadaraca) dva bataljona 2. makedonske NOU brigade napala bugarski policijski odred »Benkovski«. Oni su ga, u teškim borbama, razbili i prisilili na povlačenje. Neprijatelj je imao 30 mrtvih i veći broj ranjenih. Zaplenjeno mu je 20 pušaka, 2 p. mitraljeza i druga oprema. Brigada je imala 4 poginula i 6 ranjenih boraca. Posle nekoliko dana, za odmazdu, delovi bugarskog 56. pešadijskog puka su spalili selo i streljali 3 dečaka i 1 ženu.
  - Na putevima Prilep — Gradsko i Prilep — Kavadarci delovi 2. makedonske NOU brigade porušili 82 tt stuba i uništili tt liniju.
- 13. jun
  - Na vrhu Sultan tepe (na Osogovskoj pl.) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) razbila četvrtu iz 49. puka bugarske 17. pešadijske divizije. Poginulo je 28 bugarskih vojnika i 2 oficira a zarobljena su 24 vojnika. Zaplenjeno je 4 mitraljeza, 3 p. mitraljeza, 1 minobacač, 20 pušaka i druga oprema.
  - U rejonu železničkog mosta kod s. Gradeca (blizu Demir-kapije) jedna četa 2. makedonske NOU brigade minirala prugu, zbog čega je transportni voz iskliznuo i pretrpeo veliku štetu.
- 15. jun
  - Na putu Struga — Debar Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona napala nemačko-ballističku kolonu.
  - Na Cupinom brdu i Retkim bukama (kod Krive Palanke) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) napala ojačani bataljon bugarskog 1. armijskog puka i zarobila 22 vojnika. Grupa je imala 3 ranjena borca. Zaplenila je 2 topa, 2 minobacača, 9 mitraljeza, 7 p. mitraljeza, 44 puške i drugu opremu.
- Jun p. p.
  - Prva makedonska NOU brigada izdala proglas zavedenim balistima u zapadnoj Makedoniji: poziva ih da obustave bratoubilačku borbu i da se u l'edovima NOVJ bore protiv zajedničkog neprijatelja.
- Jun s.
  - Bugarske vlasti iselile stanovništvo iz 28 planinskih sela Tikveša i Vitačeva i preselele ga u ravničarska naselja (Begnište i Konopište) i u rejone jačih bugarskih posada, kako bi jedinice NOVJ lišile podrške naroda.
- 17. jun
  - GS NOV i PO za Makedoniju uputio direktivu političkim radnicima u vezi sa stavovima koje treba »provoditi pri prelasku na teritoriju Grčke: kako makedonski živalj u Grčkoj pokrenuti da se sa grčkim partizanskim jedinicama bori protiv zajedničkog neprijatelja.
- 19. jun
  - Kod s. Krnjeva (blizu Kavadarca) 2. makedonska NOU brigada razbila grupu od oko 60 bugarskih vojnika. Neprijatelj je imao 9 mrtvih, više ranjenih i 13 zarobljenih. Brigada je imala 2 ranjena borca. Zaplenila je 3 p. mitraljeza, 17 pušaka, 5 konja i dosta municije.
- 20. jun
  - Na komunikaciji Kumanovo — Kriva Palanka diverzantska grupa Kumanovskog NOP odreda uništila jedan bugarski kamion. Poginulo je 6 i ranjeno oko 10 bugarskih vojnika.

1944. jun

SLOVENIJA

jun 1944.

23. jun Kod s. Delagožda (blizu Struge) Grupa kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona, posle vrlo oštre borbe razbila nemačko-balističke snage iz Struge. Tim napadom je osujećena neprijateljska ofanziva na slobodnu teritoriju struške Malesije i Kara-ormana.
24. jun Kod s. Zbaždi (blizu Struge), od dotadašnje Grupe kosovsko-metohijskih partizanskih bataljona (1. i 2. kosovsko-metohijski bataljon) i bataljona Crvene armije 1. makedonsko-kosovske NOU brigade (sastavljen od oko 100 crvenoarmejaca prebeglih iz nemačkog zarobljeništva — nazivana i četa), formirana 1. kosovsko-metohijska NOU brigada.
25. jun Kod s. Radnje, s. Strmaševa i s. Boule (blizu Kavadaraca) 2. makedonska NOU brigada napala na oko 500 bugarskih vojnika. Posle šestočasovne borbe, pošto je neprijatelj bio jako utvrđen, ona se povukla, pretrpevši gubitke od 2 mrtva i 4 ranjena borca. Neprijatelju je desetkovana komora koja je sačekana u zasedi.
27. jun Između s. Radnje i s. Strmaševa (kod Kavadaraca) bugarske snage iz Kavadaraca i Demir-kapije napale 2. makedonsku NOU brigadu, ali je ona, vatrom sa bliskog odstojanja, odbila napad i prinudila neprijatelja na povlačenje. Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 15 mrtvih i ranjenih. Brigada je imala 2 poginula borca.
- U s. Čičevu (kod Gradskog) pozadinski radnici iz kavadarskog kraja spalili arhivu u zgradi opštine i zaplenili 7 pušaka, 4 pištolje i drugi materijal.
- Jun Prvi Oblasni komitet KPM uputio proglas narodu Pologa: iznosi kratak pregled razvoja oružane borbe u Jugoslaviji i vojno-političku situaciju u svetu i poziva makedonsko i šiptarsko stanovništvo da masovno stupa u jedinice NOVJ.
- Načelnik bugarske Skopske oblasne policije obaveštava direktora bugarske policije u Sofiji o nemoći žandarmerije i policije da se suprotstave jedinicama NOV i PO Makedonije. On kaže da su i vojne jedinice, u dosta slučajeva, bile razbijene od partizanskih snaga i da u kumanovsko-vranjskom i tikveškom kraju potpuno gospodare jedinice NOVJ. Traži preduzimanje brzih i energičnih mera; a ukoliko do toga ne dođe, ističe on, partizanske jedinice će toliko ojačati da ih čak ni divizije 5. armije neće moći savladati.
- U Strumici, pri pokušaju da se probije kroz blukađu bugarske policije, poginuo član Četvrtog oblasnog komiteta KPM Blagoj Jankov Mučeto, narodni heroj.
- U Poreču (kod Broda) formiran Porečki NOP odred.

SLOVENIJA

1. jun Naredbom Štaba 9. korpusa NOVJ, na području Slovenačkog primorja formirana Vojna oblast 9. korpusa NOVJ (sa odsecima: mobilizacijskim, saobraćajnim, ekonomskim, sanitetskim, sudskim i odsekom za zaštitu naroda).
- Na putu s. Vojnik — s. Arja Vas (kod Celja) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ napala i uništila t kamion i zaplenila 1 p. mitraljez i 3 puške, a zatim se, zbog pristiglih pojačanja neprijatelju, povukla ka s. Prelski (kod Vojnika).
2. jun Kod s. Rakitoveca 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Serčer« 14. divizije NOVJ vodila tešku borbu protiv nemačkih policijskih kolona iz s. Smartna u Tuhinju (kod Kamnika) i s. Blagovice (kod Trojana). Brigada se zatim zbog opasnosti da bude okružena, preko s. Zgornjeg Tuhinja povukla u s. Ravne (kod Kamnika).
- Na položajima Zvikarjev križ — Mala kopa — Mačkov križ 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila teške borbe protiv nemačkih kolona iz Slovenj-Gradeca, Mislinje i s. Ribnice na Pohorju. Ne uspevši da probije položaje slovenačke brigade, neprijatelj se naveče, uz osetne gubitke, povukao u Ribnicu na Pohorju i Slovenj-Gradec.
- Između s. Senožeča i s. Storja (kod Sežane) 2. bataljon Južnoprimeškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ napao i uništio nemačku motorizovanu SS policijsku kolonu (1 kamion, 3 motocikla i putnički automobil). Poginulo je 19 i ranjeno U nemačkih policajaca a zaplenjeno je sve naoružanje.
- ^ S. jun Na položajima kod Sv. Ruperta (blizu Mislinje) 13. slovenačka brigada Mirko Bračič« 14. divizije NOVJ vodila tešku tročasovnu borbu protiv nemačkih kolona iz s. Dovža, Mislinje i s. Doliča. zatim se, zbog nadmoćnosti neprijatelja, povukla na pl. Grašku goru.

SLOVENIJA

- Otpočeo napad jakih nemačkih snaga iz Ribnice, V. Lašča, Grosuplja, s. Stične i s. St. Vida protiv jedinica 18. divizije NOVJ i 5. slovenačke udarne brigade »Ivan Cankar« 15. divizije NOVJ na području Suhe krajine. Napad je trajao sve do 11. juna, kada su nemačke jedinice, na svim pravcima, odbačeno u polazne garnizone.
- Jedinice 15. divizije NOVJ (4. slovenačka NOU brigada »Matija Gubec* i 12. slovenačka NO brigada) zauzele neprijateljska uporišta kod Zidanog Mosta: (s. Polšnik 40 žandarma i 80 graničara i s. St. Jurij 27 žandarma) i spalile fabriku hartije »Piatnik« kod Radeča, iz koje su prethodno evakuisale veliku količinu hartije.
- 5. jun
  - GS NOV i PO za Sloveniju izdao naredbu svojim jedinicama da pojačanom aktivnošću na železničkim i putnim komunikacijama ometaju transport nemačkih vojnih snaga i materijala preko teritorije Slovenije.
  - Na položajima kod s. Smihela (blizu Mozirja) 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« 14. divizije NOVJ vodila oštre borbe protiv nemačkih snaga koje su iz Mozirja nadirale u dve kolone. Energičnim udarom u bok ona je neprijatelja odbacila i gonila ga sve do Mozirja, nanevši mu gubitke od 7 mrtvih i 2 zarobljena vojnika i zaplenivši dosta oružja.
- 6. jun
  - U s. Razborici (kod Mislinje) 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ, posle tročasovne borbe, odbacila nemačku kolonu (jačine 280 vojnika) koja je nadirala sa pravca s. Dovže. Neprijatelj je imao osetne gubitke.
  - Jedinice 30. divizije NOVJ napale jako nemačko-belogardejsko uporište s. Razdrto 1 obezbeđenje na mostu kod s. Kazarja (blizu Postojne), ali, zbog jakog fortifikacijskog uređenja, nisu zauzele ni uporište ni most.
- 7. jun
  - Otpočeo napad jakih nemačko-italijanskih snaga iz Idrije i s. Sv. Lucije (sada: Most na Soči) na jedinice 31. divizije NOVJ na području Cerkna. Posle trodnevnih teških borbi kod s. Sebrelja, s. Reke i s. Jageršča (blizu Cerkna) jedinice 31. divizije su se povukle ka s. G. Tribuši i s. Cepovanu.
- 8. jun
  - Jedinice 5. slovenačke udarne brigade »Ivan Cankar« 15. divizije NOVJ, posle snažnog juriša, prodrle u domobransko uporište s. Ig (kod Ljubljane) i u uličnim borbama nanele neprijatelju teške gubitke (24 mrtva i 30 ranjenih), ali su se sutradan ujutro povukle iz uporišta.
- 9. jun
  - Na putu s. Fala — s. Sv. Lovrenc na Pohorju 1. bataljon 11. slovenačke brigade »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao nemačku kolonu. U kraćoj borbi je veći deo kolone uništen, dok se manji deo povukao u Falu. Za to vreme je 2. bataljon iste brigade, koji se nalazio na obezbeđenju kod s. Fale, minirao železničku prugu Maribor — Dravograd i u oštroj jednočasovnoj borbi naneo neprijatelju gubitke od 32 mrtva i 12 ranjenih vojnika, a zatim se povukao.
  - Jedinice Kozjanskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napale žand. st. u s. Jurklošteru (kod Zidanog Mosta), jačine 10 žandarma. Dva žandarma su poginula a ostali su se predali i stupili u partizane. Zaplenjeno je: 1 p. mitraljez, 2 automata, 44 puške i druga oprema.
- 11. jun
  - Naredbom Štaba Koruške grupe NOP odreda formirana Komanda solčavsko-Iogarskog vojnog područja.
  - Posle kraće borbe Kamničko-zasavski NOP odred 4. operativne zone NOV i PO Slovenije zauzeo nemačko uporište u s. Lokama (kod Zagorja), zarobivši 6 nemačkih vojnika i zaplenivši veću količinu materijalnih sredstava.
- 12. jun
  - Kod ž. st. Verd (kod Vrhlike) 5. slovenačka udarna brigada »Ivan Cankar« 15. divizije NOVJ, posle artiljerijske pripreme i snažnog juriša, drugi put srušila Stampetov most. Uništeni su svi bunkerji za odbranu mosta i porušena je železnička pruga. Pokušaj nemačkih snaga da iz Borovnice intervišu osujetila je 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOVJ.
- 13. jun
  - Na položajima kod s. Razborice (blizu Mislinje) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Sercer« 14. divizije NOVJ vodila leške borbe protiv nemačkih kolona iz Mislinje, s. Turiške Vasi i Slovenj-Gradeca. U petočasovnoj borbi neprijatelj je, uz osetne gubitke, odbačen u polazne garnizone.
  - Na položaju s. Sv. Valentin — s. Zusem (kod Pilštanja) 2. bataljon Kozjanskog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodio tročasovnu tešku borbu protiv nemačkih snaga koje su nadirale s više pravaca. Posle jačih borbi u rejonu s. Zusema, neprijatelj se povukao uz velike gubitke.

14. jun — Sedamnaesta slovenačka brigada »Simon Gregorčič« 30. divizije NOVJ zauzela italijansko uporište u s. Avčama (kod Tolmina) i porušila železnički most i više manjih mostova na putu Gorica — Tolmin.
15. jun — Na osnovu naredbe i direktive GŠ NOV i PO za Sloveniju od 5. juna o pojačanoj aktivnosti jedinica na komunikacijama, Štab 9. korpusa NOVJ izdao naređenje za rušenje železničke pruge i uništenje neprijateljskih uporišta u dolini r. Bače.
16. jun — Us. 2agi. (kod Boveca) 2. bataljon Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ napao italijansku fašističku posadu. Posle kraće borbe predalo se 105 vojnika, koji su na vlastiti zahtev, upućeni u italijanski partizanski bataljon »Macini«. Zaplenjeno je 85 pušaka, 2 automata, 4 mitraljeza, 7 p. mitraljeza, 7 minobacača i druga oprema.
- Na osnovu naređenja GŠ NOV i PO za Sloveniju, od zaštitnog bataljona formirana 20. slovenačka (Štabna) brigada GŠ NOV i PO za Sloveniju.
18. jun — Kod s. Zgornjeg Doliča (blizu Mislinje) 11. slovenačka brigada »Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije porušila železnički vijadukt i time onespobila prugu za dalji saobraćaj. Istovremeno je, miniranjem, u znatnoj meri oštetila tunel kod s. Hude Luknje.
- Us. Gradacu (kod Metlike) održana osnivačka skupština Crvenog krsta Slovenije.
- Na položajima s. Mošenik — Peče — Limbarska gora (blizu Domžala) 6. slovenačka udarna brigada »Slavko Šlander« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodila teške borbe protiv nemačkih kolona koje su s više pravaca nadirale u Moravšku dolinu. Brigada se zatim, posle jednodnevnih borbi, povukla na nove položaje, nanevši neprijatelju teške gubitke.
- Druga slovenačka udarna brigada »Ljubo Sercer« 14. divizije NOVJ uništila obezbeđenje tunela kod s. Lipoglava (na pruzi Celje — Maribor) i minirala tunel; 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« na više mesta porušila železničku prugu Celje — s. Sv. Jurij; 1. slovenačka udarna brigada »Tone Tomšič« miniranjem znatno oštetila železnički most kod s. Zbelova.
10. jun — U rejonu pl. Rovtarica — Selska planina 7. slovenačka udarna brigada »France Prešern« 31. divizije NOVJ upala u nemačku zasedu, ali je posle kraće borbe, odlučnim jurišem, odbacila neprijatelja u pravcu s. Bohinjske Bele.
- Us. Št. Lipšu (kod Velikoveca u Austriji) 2. bataljon Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao grupu od 80 naoružanih pripadnika nemačke organizacije »Radna služba« i posle kraće borbe naneo joj gubitke od 15 mrtvih i više ranjenih. Bataljon nije imao gubitaka.
20. jun — Kod ž. st. Ronki (u Italiji) 3. minersko-sabotažni vod 9. korpusa NOVJ miniranjem srušio nemački vojni transportni voz i uništio 7 vagona s nemačkim oficirima (spasla se samo 4 oficira).
- Kod s. Svetelke (blizu Celja) 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Sercer« 14. divizije NOVJ napala nemačku kolonu koja je nadirala iz Celja. Posle dvočasovne borbe ona je kolonu odbacila u polazni garnizon.
- Kod s. Sveline (blizu Celja) 13. slovenačka brigada »Mirko Bračić« 14. divizije NOVJ vodila teške borbe protiv nemačkih snaga koje su u dve kolone nadirile na njene položaje. Brigada se zatim, zbog nepovoljnih položaja, povukla ka s. Požnici, gde je, posle viščasovne borbe, razbila neprijatelja i naterala ga u bekstvo ka Celju.
21. jun — Posle jednodnevne borbe 15. slovenačka (Belokranjska) brigada 15. divizije NOVJ zauzela Krišku Vas (kod Višnje Gore), uporište 63. čete jurišnog bataljona (jačine 150 slovenačkih domobrana), a 5. slovenačka udarna brigada »Ivan Cankar« i 12. slovenačka brigada, na obezbeđenju sa pravca Kočevja i Grosuplja, vodile oštre borbe protiv nemačko-domobrantskih nadirućih kolona.
- Na putu Gorica — s. Plave 2. bataljon Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ uništio nemačku auto-kolonu (2 kamiona i putnički automobil). Od posade se spasla samo četvorica.
23. jun — Na putu s. Crna — s. Koprivna (kod Mežice) 2. bataljon Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije uništio nemačku kolonu od 4 kamiona i 2 putnička automobila. U kraćoj borbi poginula su 63 a ranjen je 31 nemački vojnik.
24. jun — Kod s. Ledina (blizu Idrije) 3. slovenačka udarna brigada »Ivan Gradnik« 31. divizije NOVJ napala nemačke snage koje su nadirale iz Idrije preko s. Gore. Posle više-

1944. jun

SRBIJA

časovne borbe ona im je nanela gubitke od preko 20 mrtvih i odbacila ih ka s. Gori.

25. jun — Us. Danama (kod Se/ane) jedinice Južnoprimeorskog NOP odreda 9. korpusa NOVJ, posle kraće borbe, zauzele karabinijersku stanicu i zarobile 14 karabinijera.
26. jun — Delovi Briško-beneškog NOP odreda 9 korpusa NOVJ, u sadejstvu sa delovima 2 bataljona narodne odbrane (Vojske državne varnosti), zauzeli italijansko uporište Pevmu (kod Gorice), jačine 38 ljudi, i zaplenili dosta oružja i opreme.
- Na položajima Kraguljišće — Ostrušćica — St. Glažuta 2. slovenačka udarna brigada »Ljubo Šerčer-^ 14. divizije NOVJ i 11. slovenačka brigada Miloš Zidanšek« 4. operativne zone NOV i PO Slovenije vodile teške jednodnevne borbe protiv nemačke kolone iz Slovenj-Gradeca i Mislinje, nanele joj gubitke od 78 mrtvih i odbacile je U s. Smartin (kod Slovenj-Gradeca).
27. jun — Grupa boraca 2. bataljona 2. brigade narodne odbrane upala u rudnik olova i cinka Rabelj (u Italiji) i miniranjem uništila crpke za vodu i ostala postrojenja. Zbog toga je rudnik zalila voda, pa je proizvodnja obustavljena.
- Na Roglji (na pl. Pohorju) na osnovu naredbe Štaba 4. operativne zone NOV i PO Slovenije, od Lackovog bataljona, čete 1. slovenačke udarne brigade »Tone Tomšič« i čete 11. slovenačke brigade -Miloš Zidanšek ponovo formiran Pohorski NOP odred.
28. jun — Us. Bistri (kod Mežice) 1. bataljon Istočnokoruškog NOP odreda 4. operativne zone NOV i PO Slovenije napao nemačku policijsku kolonu iz s. Crne, te posle tročasovne borbe naneo joj gubitke od 48 mrtvih i 18 teško ranjenih i uništio jedan tenk.
29. jun — Otpočeo trodnevni napad jedinica 9. korpusa NOVJ na objekte putnih i železničkih komunikacija u dolini r. Bače. Zauzeta su italijanska fašistička uporišta Mohorc, s. Koritnica i Pranger a na više mesta je porušena železnička pruga s. Sv. Lucija (sada: Most na Soči) — s. Podbrdo (kod Bohinjske Bistrice).
- U rejonu St. Glažuta (na pl. Pohorju) 1. slovenačka udarna brigada Tone Tomšič i 13. slovenačka brigada Mirko Bračić 14. divizije NOVJ vodile višerasovne teške borbe protiv nemačkog bataljona brdskih lovaca koji je iz s. Smartna na Pohorju, preko s. Kurje Vasi, nadirao na njihove položaje. Neprijatelj je, uz gubitke od 31 mrtvih, odbačen u s. Smurino na Pohorju.
30. jun — Ispod pi. Sabotimi (kod Gorice) 1. bataljon Briško-beneškog NOP odreda 9. korpusa NOVJ napao nemačku motorizovanu kolonu i posle višerasovne borbe uništio 6 kamiona i putnički auto i naneo neprijatelju gubitke od oko 80 mrtvi i više ranjenih.

SB BIJA

1. jun — U Bač. Palanci delovi 3. bačko-baranjskog NOP odreda zapalili 50 vagona kudelje.
- Između s. Beočina i Petrovaradina 1. četa 1. sremskog NOP odreda napala iz zasede jedan voz sa pratnjom od 40 ustaša. U kraćoj borbi poginulo je 9 ustaša, dok su ostali, iskočivši iz voza, pružili otpor. Zaplenjeno je 6 pušaka i (i ustaških uniformi.
- Između Rume i s. Vognja delovi 6. vojvođanske NOU brigade miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona, dok su drugi delovi, između Srem. Mitrovice i s. Vognja, iz zasede ubili 5 i ranili 3 nemačka vojnika.
1944. jun Prvi bataljon 6. vojvođanske NOU brigade izvršio iznenadni napad na posadu s. Kuzmina (kod Srem. Mitrovice) jačine 110 nemačkih vojnika. U oštroj borbi je poginulo 50 a teško ranjeno 10 neprijateljskih vojnika. Bataljon je imao 1 mrtvog i 24 ranjena borca.
2. jun — Kod s. Mejane (blizu Kuršumtije) GŠ NOV i PO za Srbiju formirao 17. srpsku NO brigadu. Ona je ušla u sastav 24. divizije NOVJ.
- Na Galovičkom kanalu (kod Stare Pazove) 3. bataljon 0. vojvođanske NOU brigade i jedna četa 1. sremskog NOP odreda napali 60 nemačkih vojnika. Poginula su 33 i zarobljena 3 nemačka vojnika. Jedinice NOVJ su imale 4 mrtva i 4 ranjena borca; poginuo je i komandant 3. bataljona Vlada Obradović Kameni, narodni heroj. Zaplenjeno je: 1 mitraljez, 2 p. mitraljeza, 3 automata, 15 pušaka, 2000 metaka i dosta druge opreme.

- Kud s. Beočina (blizu Petrovaradina) delovi 1. sremskog NOP odreda srušili železnički most. Istovremeno su drugi delovi Odreda napali na bunker u s. Vrdniku, u kome su poginula 2 i ranjena 4 domobrana.
- 3 jun
  - Na položajima iznad s. Davidovca i s. Rađmirovca (blizu Svrlljiga) 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred napali četnički Knjaževački korpus, te ubili 40 i zarobili 56 četnika, uz sopstvene gubitke od 2 poginula borca.
  - Kod s. Dobrog Dola (blizu Kuršumlje) 21. divizija NOVJ (bez 5. srpske brigade) napala četnički 1. kosovski korpus i četničku 1. i 2. kosaničku brigadu. Četnici JU, razdvojeni u dve grupe, odbačeni ka s. Rači.
  - Na putu s. Drugovac — s. Suvodol (kod Mladenovca) zaseda Kosmajskog NOP odreda ubila 2 četnika, a zaplenila 1 automat i 2 puške.
  - U s. Buci (kod Kruševca) četnici ubili potpredsednika ONO odbora za okrug kruševački
- 3:4. jun
  - Između Sida i s. Tovarnika delovi 1 bataljona 2. sremskog NOP odreda minirali prugu. Usled toga je teretni voz iskočio sa šina. Pri napadu na posadu voza 'arobljeno je 10 domobrana, dok je izvestan broj nemačkih vojnika uspeo da pobjegne. Uništena je lokomotiva i 10 vagona a zaplenjeno je 9 pušaka sa 100 metaka i druge opreme.
- 4 jun
  - Između s. Davidovca i s. Skrobnice (blizu Knjaževca), u borbi vođenoj ceo dan, 9. srpska NO brigada i Nišavski NOP odred razbili četnički Knjaževački i Čegarski korpus: ubili 30, zarobili 32 i ranili preko 40 četnika i zaplenili 1 mitraljez i preko 50 pušaka.
  - Kod s. Rače (blizu Kuršumlje) 21. divizija NOVJ (bez 5. srpske brigade) napala četnički 1. kosovski korpus i četničku 1. i 2. kosaničku brigadu. U borbama vođenim ovog i narednog dana jedinice NOVJ su uspele da proteraju četnike ka Kosovu polju, zarobivši veći broj četnika.
  - Kod s. Selevca (blizu Mladenovca) Kosmajski NOP odred vodio borbu protiv četnika, te im naneo gubitke od oko 10 mrtvih i 27 zarobljenih i zaplenio 1 p. mitraljez, i nekoliko pušaka.
  - Kod Srem. Mitrovice jedna desetina 1 sremskog NOP odreda napala trošarinu. Poginulo je 12 policajaca i 1 ustaša a 1 ustaša je ranjen.
  - Između Srem. Karlovaca i s. Cortanovaca delovi Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu miniranjem pruge srušili transportni voz s trupama.
- 5. jun
  - Kod s. Sv. Hubcrta (sada: V. Selo, blizu Kikinde) diverzantska grupa Severnobanatskog NOP odreda miniranjem pruge srušila kompoziciju mešovitog voza.
  - Između Srem. Mitrovice i s. Vognja delovi 1. sremskog NOP odreda porušili železničku prugu i pokidali tt veze u dužini od 1 kilometra.
- Jun p.
  - U s. Dvoranu (kod Kruševca) GS NOV i PO za Srbiju formirao 16. srpsku NO brigadu. Ona je ušla u sastav 25. divizije NOVJ.
  - Na terenu albanske Malesije, od boraca ranije razbijenog partizanskog bataljona Bajram Curi«, partizanske čete iz Hasa i novopridošlog ijudstva s Kosova i Metohije, formiran Partizanski bataljon Kosova.¹
- S/C jun
  - U blizini s. Vrdnika (kod Iriga) jedan vod 6. vojvođanske NOU brigade, u dogovoru sa tri člana posade, razoružao 13 domobrana raspoređenih u 3 bunkera, te zaplenio 3 avionska mitraljeza, 1 automat, 12 pušaka, 1 pištolj, 24 bombe, 12.000 metaka i drugu ratnu opremu. Jednovremeno je nekoliko boraca miniralo obližnju cisternu, te je uništena znatna količina benzina i ulja. Drugi vod je porušio jedan kilometar pruge Srem. Mitrovica — s. Voganj.
- 6. jun
  - Us. Vodnju (kod Arandjelovca) 2. šumadijska NO brigada vodila borbu protiv četnika i nanela im gubitke od 6 mrtvih i 11 zarobljenih. Zaplenjeno je 5 pušaka.
  - Kod s. Rače (blizu Kuršumlje) 6. srpska brigada 21. divizije NOVJ dočekala ojačani 3. bataljon 5. puka SDK i jednu četničku brigadu i posle oštre borbe prinudila ih na povlačenje ka Kuršumlji i Lukovskoj Banji. Neprijatelj je imao 10 mrtvih i 15 ranjenih, dok je 6. brigada imala 1 ranjenog komandira čete.

¹ Po drugom izvoru bataljon Je formiran krajem maja. **pod** nazivom Kosovski **bata-**ljon, 1 dejstvovao je u prigrnničnom pojasu Metohije i Albanije.

- Jednice 2. sremskog NOP odreda odbile prodor nemačkih ; domobranskih delova (jačine oko 300 vojnika), sa 3 tenka, u s. Lipovac i s. Morović i odbacile ih ka Sidu. Gubici neprijatelja kod s Morovića: 47 mrtvih i više ranjenih vojnika.
- I/među železničkih stanica Stalača i Dedine borci Komande kruševačkog vojnog područja srušili železnički most, usled čega je saobraćaj obustavljen 2 dana.
67. jun — Između Sida i s. Adaševaca delovi 1 bataljona 2. sremskog NOP odreda porušili 300 metara železničke pruge.
7. jun — U s. Deču (kod Stare Pazove) nemačke jedinice streljale 20 ljudi a u obližnjim selima Karlovčiću i Mihaljeveima zapalile više kuća
8. jun — Na pl. Bukoviku i pl. Beljevini četnički Deligradski i Timočki korpus napali 9. srpsku NO brigadu i Niški NOP odred. U borbi vodenoj ceo dan, jedinice NOVJ su razbile Timočki. a zatim Deligradski korpus. Poginulo je oko 100, ranjeno 170 i zarobljeno 150 četnika. Zaplenjeni su 4 p. mitraljeza. 150 pušaka i veća količina drugog materijala i opreme. Gubici jedinica NOVJ: 15 mrtvih i 20 ranjenih boraca.
- Iz s. Vrbanje, posle tročasovne borbe protiv 1. čete 1. bataljona 2. sremskog NOP odreda, prodrla u S. Lipovac (kod Sida) neprijateljska kolona jačine oko 300 vojnika. Gubici neprijatelja: 15 poginulih, modu kojima i I oficir, a gubici 1. čete: 6 poginulih i 5 ranjenih boraca. Pri daljem nadiranjju neprijateljska kolona se sukobila u s. Batrovcima sa 3. četom 1. bataljona. koja je došla iz s Gradine. Posle oštre borbe neprijatelj se povukao u polazno uporište.
- U s. Kopljarima (kod Arandjelovca) 2. šumadijska NO brigada vodila borbu protiv čelnika i Neđićevskih žandarma Neprijatelj je imao 4 mrtva, a zaplenjene su 4 puške.
- Između s. Obreža i s. Grabovaca (u južnom Sremu) jedna četa 1. sremskog NOP odreda napala nemačku patrolu Poginula su 4 vojnika a zaplenjeni su p mitraljez, 2 puško 1 pištolj.
- Između s. Dragutinova (sada: Miloševo) i s. Vrunj'cya (kod Novog Bečaja) delovi Severnobanatskog NOP odreda minirali prugu Kikinda — Novi Bečej i oštetili lokomotivu i 7 vagona.
- Kod s. Morovića 1. bataljon 6. vojvođanske NOU brigade odbio nemačko-domobransku kolonu koja je iz Sida pokušala da proдре u selo. Poginulo je 6 neprijateljskih vojnika a oštećen jo 1 tenk. Bataljon j< imao jednog poginulog borca
9. jun — U Pančevu formiran ilegalni mesni NO odbor.
10. jun — Dvadeset prva divizija NOVJ proglašena udarnom
- jun — Između s. Bačinaca i s. Kukujevaca (kod Srem. Mitrovice) delovi 2. sremskog NOP odreda miniranjem pruge uništili lokomotivu i nekoliko vagona teretnog voza. Istog su dana drugi delovi miniranjem pruge između Sida i Kukujevaca uništili lokomotivu i 8 vagona brzog voza.
13. jun — Kod s. Vine (blizu Leskovca) GS NOV i PO za Srbiju formirao 13 srpsku NO brigadu. Ona je ušla u sastav 24 divizije NOVJ.
- Požarevački, Moravski, Svrliški. Niški i Bolopoljski odred SDS, Patrolna pripremna škola SDS iz Niša, četnički Timočki, Knjaževački, Nišavski, Deligradski i Krajinski korpus (ukupne jačine oko 4000 ljudi) preduzeli napad na 9. srpsku NO brigadu i Niški NOP odred. U jednodnevnoj borbi kod s. Cerja, s. Kravlja i s. Vrela (blizu Niša) 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred su razbili neprijatelja Poginulo je 60 a zarobljeno 75 neprijateljskih vojnika, dok su se ostali razbežali. Zaplenjeno je 10 p. mitraljeza i oko 150 pušaka.
- 13/14. jun — Kod s. Trnave (blizu Niša) 9. srpska NO brigada i Niški NOP odred prešli r J. Moravu, prebacili se na pl. Jastrebac i u s. Kulini ušli u sastav 23. divizije NOVJ. Za uspehe u borbama u istočnoj Srbiji od 20. maja do 13. juna, GS NOV i PO za Srbiju je tih dana 9. srpsku NO brigadu proglasio udarnom.
14. jun — Nemačke i ustaško-domobranske jedinice (ukupne jačino do 15.000 vojnika) otpočele operaciju »Kornblume« s ciljem da razbiju i unište jedinice NOV i POJ u Sremu, oslobode se njihovog pritiska na komunikacije i sprovedu pljačku žetve. Operacija je trajala sve do 6. avgusta, a izvršena je postupno, u četiri etape: prva etapa na Fruškoj gori, druga u selima severoistočnog Srema (Podunavlja), treća u jugoistočnom i južnom Sremu, četvrta na području jugozapadnog Sremn (predeo

Bosutskih šuma). Jedinice NOV i POJ u Sremu, vešt看 manevrima i smelim uni-
jama, izbegle su uništenje i poremetile planove neprijatelja, koji je vršio bezobzirne
represalije, zverstva i pljačke.

- Nemačke i ustaško-domobranske jedinice otpočele s komunikacije Srem. Karlovci —
trig i s linije Šid — Ilok pretres Fruške gore (prva etapa operacije Kornblume).
Istočna grupa, u dvodnevnom nastupanju do linije s. Beočin — s. Jazak, ubila je 0
boraca iz 1. bataljona 1. sremskog NOP odreda, koji se jedini nalazio na ugroženom
području, dok je Zapadna grupa, zbog sporog nastupanja (tek 22. juna izbila na
liniju s. Jazak — s. Vrdnik — s. Rakovac), omogućila 1. bataljonu da se povuče u
južni Srem. Međutim, usled dejstva 2. bataljona 6. vojvođanske NOU brigade u re-
jonu s. Ležimir — s. Sviloš (22. juna), u pozadini Zapadne gru;--, neprijatelj je pri-
siljen da ponovo izvrši pretres Fruške gore od linije s. Stari Divoš — s. Susek do
linije s. Jazak — s. Rakovac. Pretres je, bez uspeha, trajao sve do 1. jula.
- U nekoliko naleta nemački avioni bombardovali s. Morović (kod Sida).
- N/15 jun — Dvadeset druga divizija NOV.T (bez 8. srpske brigade), ojačana 13. srpskom NO bri-
gadam i bugarskim partizanskim bataljonom »Georgi Dimitrov«, napala Leskovac,
koji su branili bugarski vojnici (do jednog puka), bataljon nemačkih vojnika sa četom
tenkova i delovi SDK i SDS. Zauzeta je železnička stanica i miniranjem porušena,
kao i električna centrala. Zapaljane su 2 cisterne sa benzinom i vagoni. U zoru jedi-
nice NOVJ su se povukle ka pl. Kukavici.
- IS jun — Bataljon nemačkih vojnika, sa 4 tenka, prodro iz Leskovca do sela Brzo, Corine i
Miroševca i zapalio ih, a zatim se povratio u Leskovac. Poginuo je 1 a ranjena su 1
borca 10. srpske NO brigade 22. divizije NOVJ
- U Sopot upali 1. bataljon 2. šumadijske NO brigade i Kosmajski NOP odred, ubivši
8 neprijateljskih vojnika i zaplenivši veću količinu raznog materijala, a izgubivši
samo 1 borca. Ostale jedinice su vodile borbu protiv četnika i žandarma kod s. Ča-
devca (blizu Sopota), te neprijatelju nanele gubitke od 7 mrtvih.
- Jun p. p. — Us. Crnu Travu (kod Vranja) stigla jedna četa bugarske partizanske brigade »Cav-
dar«. Dobivši oružje od jedinica NOVJ. ona se ponovo vratila na bugarsku terito-
riju.
- Jun s. — U s. Jošanici (na pl. Jastrepcu) GS NOV i PO za Srbiju formirao 18. srpsku NO bri-
gadu. Ona je ušla u sastav 25. divizije NOVJ.
- U s. M. Siljegovcu (kod Kruševca) održana konferencija SKOJ-a sreza rasinskog.
Odlučeno: više raditi sa starijim ljudima, razbijajući njihov konzervativizam u po-
gledu učesća ženske omladine u radu USAOJ-a; formirati nove organizacije na oku-
piranoj teritoriji Rasine.
- 15/16 jun — Dvadeset prva udarna divizija NOVJ napala na Blace, koje su branili ojačani 2.
bataljon bugarskog 123. puka, 20—40 nemačkih vojnika i manji delovi SDS. Napad
na samo mesto je vršila 5. srpska brigada, dok je 4. srpska brigada zatvorila pravac
koji iz Prokuplja i s. Beloljina vodi ka Blacu, a 6. srpska brigada je zatvarala pra-
vac od Kuršumlje. Usled prodora jednog bugarskog bataljona Iz Beloljina i Proku-
plja u Blace, 21. divizija se povukla posle 36 časova borbe.
- 16. jun — GS NOV i PO za Srbiju naredio Slabu 24. divizije NOVJ: intenzivno rušiti pruge i
mostove; omogućiti da u radu učestvuju i članovi engleske vojne misije kao tehni-
čki rukovodioci.
- 16/17 jun — Us Glavanovcima (kod Trna, u Bugarskoj) delovi 2. južnomoravskog NOP odreda
i bugarski Trnski partizanski odred napali bugarsku policijsku stanicu. Policajci su
uspeli da pobegnu ostavivši svoje naoružanje. Zaplenjeno je 7 karabina, 3 pištolja i
dosta municije.
- 17. jun — Us. Trgovištu (kod Sokobanje), od boraca Nišavskog NOP odreda, GŠ NOV i PO za
Srbiju formirao 14. srpsku NO brigadu, koja je ušla u sastav 23. divizije NOVJ.
- Kod s. Sibnice (blizu Mladenovca) 2. šumadijska NO brigada i Kosmajski NOP od-
red vodili borbu protiv četnika. Poginulo je 12 četnika. Zaplenjeno je 9 pušaka i 1
pištolj. Ranjen je 1 partizan.
- Us. Dragutinovo (sada: Miloševo, kod Kikinde) upali delovi Severnobanatskog NOP
odreda i ubili 5 policajaca i 1 nemačkog vojnika.
- 18 jun — Kod s. Novog Gloga (blizu Vranja) Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez
jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) sačekala

- u /asedi i razbila jodnu bugarsku četnu. Poginulo je oko 35 i zarobljena su 52 bugarska vojnika. Zaplenjeno: 2 mitraljeza, 5 p. mitraljeza. 50 pušaka. 12 konja, 0 kolu i veća količina prehrambenih artikala.
- U rejonu Sv. Ilije (kod Vranja), posle borbi kod s. Novog Gloga, Udarne grupa (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske 1 i 6. južnomoravske brigade) napala delove bugarskog 1. bataljona 52. pešadijskog puka i potisnula ih s položaja u garnizon Sv. Ilija. Poginulo je 16 vojnika i zaplenjeno je 10 pušaka i druga oprema.
- U Brus upala 4. srpska brigada 21 udarne divizije NOVJ i zaplenila 4000 kg brašna.
- 18/19. jun — U s. Grdelici (kod Leskovca) 12. srpsku brigadu 22. divizije NOVJ i bugarska brigada «Georgi Dimitrov» napale bugarsku i nemačku posadu i neprijateljska obezbeđenju na železničkim mostovima kod Grdelice i s. Kopašnice, uništile ž. st. Grdelica, 3 lokomotive, 6 vagona i 1 cisternu benzina, prekinule prugu i tt linije Predejane — Leskovac na više mesta i minirale put i propust na drumu Leskovac — Grdelica. Poginulo je 13 nemačkih vojnika (o bugarskim vojnicima nema podataka). Iste noći 10. srpska NO brigada je minirala puteve Leskovac — Lebane i Leskovac — s. Vučje, posekla tt linije i uništila 1 kamion Gubici jedinica NOVJ 3 mrtva i 6 ranjenih boraca.
19. jun — Na Petrovoj gori, u s. Babinoj Poljani i s. Novom Glogu (kod Vranja) Udarne grupa, (3. makedonska NOU brigada bez jednog bataljona i po jedan bataljon Kosovske i 6. južnomoravske brigade) u zasedi sačekala i razbila jedan bataljon bugarskog 52. pešadijskog puka. To su bile poslednje borbe u neprijateljskoj »prolećnoj ofanzivi«. Posle toga neprijatelj se povukao u svoje garnizone. U ovoj ofanzivi poginulo je preko 140 vojnika i oficira, zarobljeno 106 vojnika i 2 oficira, a zaplenjeno: 5 minobacača, 3 mitraljeza, 12 p. mitraljeza. 150 pušaka. 23 konja sa opremom i dosta municije. Brigada je imala 3 mrtva.
- Kod s. Sumana i s. Popovca jedan bataljon 13. srpske NO brigade napao na oko 400 bugarskih vojnika i odbacio ih ka Lebanu.
- U rejonu s. Jabuke (kod Punčeva) nemačke okupatorske vlasti streljale 25 rodoljuba dovedenih iz petrovgradskog logoru političkih zatvorenika.
20. jun — U Jablanici (kod Lebana) GS NOV i PO za Srbiju formirao 15. srpsku NO brigadu, koja je ušla u sastav 24. divizije NOVJ.
- Bugarski 122. i 123. pešadijski puk i konjički eskadron i jedan nemački policijski bataljon ojačan artiljerijom, podržani avijacijom, otpočeli napad na jedinice 22. divizije NOVJ, 13. srpske NO brigade i bugarske partizanske brigade «Georgi Dimitrov». sa ciljem da ih obuhvatom iz Poreča i Sijerinjske Banje nabace u trougao s. Oruglica — s. Lipovica — Velja glava (kod Lebana) i tu razbiju i unište. U borbama vođenim do 28. juna jedinice NOVJ i brigada «Georgi Dimitrov» su pretrpele osetne gubitke.
- Na položajima Javorae — Leponuc Požar — Crna ćuka (na pl. Kopaoniku) 21. udarna divizija NOVJ napala na oko pet brigada četničke Rasinsko-topličke grupe korpusa i u borbama vođenim ceo dan odbacila četnike ka Brusu i nanela im osetne gubitke, dok je divizija imala 16 mrtvih i 26 ranjenih boraca.
- 20/21. jun — Kod s. Ljubeša (blizu Aleksinca). po naređenju GS NOV i PO za Srbiju, 23. divizija NOVJ prešla na desnu obalu J. Morave, prethodno odbacivši sa obale slabije bugarske snage. Iste noći je u s. Mozgovu, s. Crnom Kalu i s. Rujištu napala četnički Krajiški korpus i proterala ga ka pl. Bukoviku. Poginulo je 40, ranjeno oko 50 i zarobljeno 70 četnika, modu kojima i štab četničke Zviške brigade.
21. jun — U s. Drežnju (kod Mladenovca) Kosmajski NOP odrod napao četnike i zarobio 8 četnika.
22. jun — Na pl. Bukoviku 23. divizija NOVJ napala četnički Krajiški, Timočki i Deligradski korpus (ukupno oko 3000 četnika). U borbi vođenoj od jutra do 15 časova četnici su prisiljeni na povlačenje. Poginula su 102 četnika, dok je četnička Sokobanjska brigada većim delom zarobljena (ostatak te brigade je pobeo kući).
23. jun — Jedinice 21. udarne divizije NOVJ odbacile dolove četničko Rasinsko-topličke grupe korpusa i zauzele Aleksandrovac i Brus.
- Dolovi Sovernobanatskog NOP odreda napali i onesposobili za rad kikinjski kude-ljaru. te zaplenili 10 pušaka, 280 metaka i ručnu apoteku i ubili 2 stražara.
14. jun — GS NOV i PO za Srbiju naredio potčinjenim jedinicama da ukazuju pomoć savezničkim avijatičarima koji bi se prisilno spustili na teritoriju Srbije (»žive avijatičare

1944. jun

prodnti najbližim savezničkim oficirima, a ranjene uputiti u najbližu bolnicu). Isto tako je naredio da se prikupljaju podaci o neprijateljskim aerodromima, broju i vrsti aviona i protlvavionsklm oruđima (po mogućstvu priložiti i skicu aerodroma sa objektima).

U rejonu s. Sarća (sada: s. Sutjeska, kod Jaše Tomića) delovi Severnobanatskog NOP odreda miniranjem pruge uništili lokomotivu i 10 vagona. Saobraćaj je bio prekinut 18 časova.

Kod s. Drugove« (blizu Mladenovca) Kosmajski NOP odred vodio borbu protiv četnika. Neprijatelj je imao više mrtvih i ranjenih i 10 zarobljenih. Zaplenjeno je oko 10 pušaka.

24/25. juti

U s. Gložanu (kod Novog Sada) delovi 3. bačko-baranjskog NOP odreda napali magacin oružja i municije: zaplenili 2 mitraljeza. 5 automata i 14 pušaka a magacin eksplozivom srušili.

- Na liniji s. Igroš — s. Sljivova — s. Lesenovci (kod Aleksandrovca) delovi 21. udarne divizije NOVJ odbili napad četničkog Rasinskog i Jastrebarskog korpusa i naneli im gubitke od oko 20 mrtvih. 40 ranjenih i 12 zarobljenih četnika.

27/28. jun

- U s. Dudovici (kod Aranđelovca) 2. šumadijska NO brigada napala Stabnu grupu četničkog Rudničkog korpusa. U toj borbi poginula su dva četnika a brigada je zaplenila arhivu tog korpusa.

28. jun

- Kod s. Vine (blizu Knjaževca) 23. divizija NOVJ razbila oko 2000 četnika i nedićevaca, te zauzela rudnik uglja «Dobra sreća» i potpuno ga uništila.
- Kod s. Bodljevice (blizu Mladenovca) Kosmajski NOP odred u kratkoj borbi razbio jednu četničku zasedu. Odred je imao 3 ranjena borca.

30. jun

- Na Varničkom vrhu (blizu Knjaževca) jedinice 23. divizije NOVJ napale na utvrđeni 3. bataljon bugarskog 63. pešadijskog puka (oko 500 vojnika). U borbi vođenoj od jutra do 15 časova neprijatelj je bio potpuno uništen iako ga je podržavala avijacija i artiljerija s položaja kod Knjaževca. Poginulo je 205 bugarskih vojnika i oficira, a zarobljeno ih je 218, dok su se ostali razbežali. Zaplenjeno: 2 minobacača. 8 mitraljeza, 19 p. mitraljeza. 300 pušaka i 35.000 metaka. Jedinice 23. divizije imale su 15 mrtvih i 45 ranjenih boraca i rukovodilaca.
- U s. Darosavi (sada Partizani, kod Aranđelovca) 2. šumadijska NO brigada napala četničku brigadu, ubila 18 i zarobila 26 četnika, a zaplenila 2 mitraljeza. 30 pušaka, 1 pištolj i oko 3000 metaka.

Jim fc

- Farmiran OK SKOJ-a za Niš.
- U s. Joševi (kod Valjeva) četnici zaklali sekretara OK KPJ za Valjevo Milicu Pavlović Daru, narodnog heroja.

Jun

- Od 4 bataljona 10. srpske brigade 22. divizije NOVJ i novodošlih boraca iz sela poljaničkog sreza formiran Vranjski NOP odred, sa zadatkom: da izvodi akcije na pruzi Leskovac — Vranje, čisti teren od ostataka kvislinških jedinica I vrši mobilizaciju novih boraca za jedinice NOVJ.
- U s. D. Bresnici (kod Prokuplja) održano okružno savetovanje SKOJ-a za Toplicu. U ime PK KPJ za Srbiju prisustvovao je komandant GS NOV i PO za Srbiju Pelar Stambolić, koji je govorio o političkoj situaciji, i član CK SKOJ-a Rato Dugonjić, koji je govorio o organizacionim pitanjima
- U Banjičkom logoru u Beogradu okupatorske vlasti otpočele svakodnevno sistematsko streljanje zatvorenih rodoljuba.
- U rejonu Kukesa (u Albaniji) Partizanski bataljon Kosova iz zasede napao nemačku kolonu i uništio 2 kamiona a zaplenio 20 pušaka.
Između Sida i s. Tovarnika delovi 2. sremskog NOP odreda minirali prugu, zarobili 10 domobrana i zaplenili 9 pušaka i drugu opremu.
Na putu između Peći i Prizrena Partizanski bataljon Kosova razbio dve nemačke kolone.
- Kod s. Ležimira (blizu Srem. Mitrovice) delovi Diverzantskog udarnog bataljona GS NOV i PO za Vojvodinu uništili neprijateljski tenk i kamion.
Iz rudnika hroma kod s. Kcpeneka (blizu Tropoje, u Albaniji) Partizanski bataljon Kosova proterao nemačku posadu.